

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

Szemponatok

a Költségvetési Tanács részére véleménye
kialakításához Magyarország 2015. évi
központi költségvetéséről szóló
törvényjavaslat tervezetéről

2014. október

Jóváhagyom:

Domokos László

elnök

Az elemző munkát vezették:

Dr. Pulay Gyula
felügyeleti vezető

Dormán István Zoltán
ellenőrzésvezető

Az elemző munkát végezte:

Balázs Melinda
számvevő főtanácsos

Federics Adrienn
számvevő tanácsos

Huszár Anna
számvevő tanácsos

Lucza Anikó
számvevő tanácsos

Steinbacher Anett
számvevő

Várhegyi Anett
számvevő

Vörös Katalin
számvevő főtanácsos

Tartalom

ÖSSZEGZÉS	4
1. A bázisévi és a 2015. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági kockázata.....	7
2. Bevételi, kiadási kockázatok.....	11
3. Adósság és adósságszabály a 2015. évi költségvetésben.....	34
Mellékletek jegyzéke	37

ELŐSZÓ

Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) értelmében a Költségvetési Tanács (KT) véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvényjavaslat tervezetéről. Elemzésünk célja, hogy a 2014. év első kilenc havi költségvetési és makrogazdasági adatai alapján bemutassuk a bázisévi folyamatokat, valamint véleményt alkossunk 2015. évi költségvetési törvényjavaslat tervezetről. A Gst. 24. §-ában előírtaknak megfelelően a Kormány Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat tervezetét a KT részére 2014. október 20-án megküldte és ezzel egy időpontban eljuttatta az ÁSZ részére is. A rendelkezésre álló szűk határidőre tekintettel jelen elemzésünkben a bázisév kapcsán csak az eredeti előirányzattól elmaradó vagy azokat meghaladó kockázatokat számszerűsítjük, majd azt vizsgáljuk, hogy az egyes előirányzatok 2015. évi tervezésénél ezekre, illetve a makrogazdasági előrejelzésekre figyelemmel voltak-e. Kiemelten vizsgáltuk, hogy a 2014. évi költségvetés várható teljesülését a 2015. évi költségvetési előirányzatok bázisának meghatározásakor figyelembe vették-e. A megküldött költségvetési törvényjavaslat tervezetben ismertetett intézkedések kihatásait az NGM megalapozó számításai alapján vizsgáltuk.

ÖSSZEGRÉS

A 2014. évi kedvező makrogazdasági folyamatok következtében a gazdasági növekedés mértéke a tervezett 2%-ot várhatóan jelentősen meghaladja, és eléri a 3,2%-ot. A növekedés ágazati szinten kiegyensúlyozott volt, főbb tényezői a beruházások és a fogyasztás volumennövekedése volt, amelyet az uniós kifizetések gyorsulása, a Növekedési Hitelprogram folytatása, a kormányzat jövedelemadózásra, rezsicsökkentésre, a devizahitelesekre, a pedagógusok bérére vonatkozó intézkedései támogattak. A nettó export GDP-hez való hozzájárulása csökkent a korábbi évekhez képest. A növekedéssel párhuzamosan az infláció csökkent, illetve az év egészét tekintve várhatóan 0% közelében lesz, elsősorban a rezsicsökkentés következtében.

A 2015. évi költségvetési tervezése során figyelembe vették a 2014. évi gazdasági folyamatok alakulását. A 2014. októberben összeállított törvényjavaslat-tervezet 2015. évre – a 2014. évi várhatónál némileg alacsonyabb – 2,5%-os GDP növekedéssel számol, amelyet az ideihez hasonlóan a beruházások és a fogyasztás támogat legnagyobb mértékben, a nettó export dinamikája változatlanul csökken. A beruházási pálya alakulására legnagyobb mértékben ható uniós kifizetések 2015-ben már lényegesen nem emelkednek, azonban az MNB által finanszírozott Növekedési Hitelprogram új forrást nyújt a gazdaság részére. Mindezen hatások eredőjeként kockázatot jelenthet a beruházások 2014. évi magas szintjéhez képest várt további volumennövekedés (4,3% mértékben). A fogyasztás növekedését 2015-ben segítik a devizahitelesek megsegítését szolgáló már elfogadott, illetve tervezett intézkedések.

Összességében a 2014. évi magasabb bázisadatok miatt a 2015. évi várható növekedés üteme nem éri el az ideit, amellyel a kormányzati prognózis összhangban van, a várt növekedésre

elsősorban a beruházások növekedésének tartható mértéke, valamint a nettó exporton keresztül a külgazdasági folyamatok alakulása hathat, illetve jelenthet kockázatot.

A bevételek 2014. évi teljesülésére ható pozitív és negatív irányú kockázatok feltehetően kiegyenlítik egymást: a jövedelem típusú adóknál és a járulékoknál – a kisadók kivételével – a tervezettnél kedvezőbb teljesülés várható, míg a forgalmi típusú adóbevételeknél a pénzforgalmi elmaradás mérséklődik. A jövő évet érintő adótörvény módosításokat a költségvetési törvényjavaslat tervezet megküldésével egy időben nyújtották be az Országgyűléshez, így költségvetési törvényjavaslat tervezetben foglalt bevételi előirányzatok már az egyes tervezett adóintézkedések hatásait tükrözik. A megküldött költségvetési törvényjavaslat tervezetben jelzett adóbevételi előirányzatoknál általánosságban az látható, hogy a 2014. évi várható alacsonyabb, illetve magasabb teljesítéseket figyelembe vették. Az előirányzatokat a gazdasági növekedés, az infláció, a fogyasztás bővülése, valamint a bruttó bér és keresetösszeg változásának figyelembevételével – reális alapokon tervezeték. Továbbá az egyes módosító intézkedések hatásait felmérték.

A 2015. évben a tervezet alapján a fogyasztási adók kapcsán jelentős, mintegy 90,0-100,0 Mrd Ft-os kockázatot valószínűsítünk. Ennek oka az egyrészt az ÁFA bevételeknél a feketegazdaság, illetve az adócsalások elleni küzdelem eredményként tervezett többletbevétel kockázata, valamint a kisadókkal kapcsolatos létszámbővülés elmaradása esetén keletkező ÁFA bevétel kiesés. Másik kockázat az internet szolgáltatásokra kiterjesztett távközlési adóból várt bevételek elmaradása.

A központi költségvetés eredetileg előirányzott 2014. évi pénzforgalmi hiányát a tényleges hiány - az OVA felhasználása nélkül - számításaink szerint akár 38 Mrd Ft-tal is meghaladhatja (ebben már szerepelnek az állami vagyonnál tervezett vásárlások). A tervezett részvényvásárlások a pénzforgalmi hiányt és ezen keresztül az államadósságot növelik.

2015. évi OVA előirányzata 60,0 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegben 40,0 Mrd Ft-os összegben lett megállapítva. Kockázatot jelent, hogy a céltartalékok között megjelenő a költségvetési szervek (ezen belül is elsősorban az egészségügyi intézmények) adósságállományának rendezésére szánt 60 Mrd Ft-os összegről bővebb háttér információval nem rendelkezünk. A 40 Mrd Ft-os OVA előirányzat az előzetes számításaink szerint nem elegendő a 2015. évre általunk feltárt kockázatok kezelésére, azaz a 2,4%-os hiánycél biztonságos eléréséhez.

A 2015. évi költségvetésben a költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatokon megtervezett kiadások takarékos, fegyelmezett költségvetési gazdálkodással teljesíthetők. A fejezeti kezelésű előirányzatok 2014-ben várhatóan nem érik el az erre az évre tervezett kiadási összegeket.

A 2015-re tervezett intézményi saját bevételek közel azonos szintem kerültek tervezésre a 2014. évvel, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon mintegy 10 Mrd Ft-tal kisebb bevételre számítanak, amely terv a várható adatok ismeretében **nem hordoz kockázatot, inkább alultervezettnek mondható** (a 3. negyedévben már túlteljesültek a 2014-re tervezett bevételek elsősorban az EU-s források túlvállalásából és a megelőző évi maradványok nagyobb arányú felhasználásából eredően).

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból a kedvezményezettek részére teljesített kifizetések 87,0%-át (a 2014. év első kilenc hónap adatai alapján) a **Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK)** programjai tették ki. Az NSRK-hoz tartozó operatív programokra a 2014. évi módosított bevételi előirányzatnak csak alig fele, azaz 780,6 Mrd Ft (48,4%) érkezett be az év első kilenc hónapjában. A jelentős elmaradás oka, hogy az EU Bizottság több uniós program támogatását felfüggesztette év közben, szabálytalanságból,

illetve az intézményrendszer átszervezéséből adódóan. Az elmaradt uniós bevételekből fakadóan a finanszírozáshoz szükséges források biztosítása érdekében a Kormány jóváhagyta 200 Mrd Ft összegben az NSRK kiadási/támogatási előirányzatainak a túllépését, amelyből – a KT anyag írásakor – már 65 Mrd Ft megnyitására került sor a KEOP és a KÖZOP esetében.

Az előirányzatok 2015. évi tervezése az n+2 szabály értelmében a „maradék” (a még hátralevő kifizetések/bevételek) betervezését jelentette. Az ÁSZ véleménye szerint reális a 2014. évvel szinte azonos nagyságrendű kifizetés teljesítése. A bevételek teljesülése szempontjából további szankciók (az EU Bizottság részéről történő felfüggesztések) jelenthetnek kockázatot. Az EGT, Norvég Alap tekintetében az EGT/Norvég Civil Támogatási Alapnál a közelmúltban történt események miatt a 2015. évre előirányzott – a donor államoktól érkező – 11,9 Mrd Ft hozzájárulás teljesülése nagymértékben kockázatos.

A 2014. szeptember 11-én ratifikált Partnerségi Megállapodás rögzíti a **2014-2020 programozási periódusban ESB¹** alapokból finanszírozott operatív **programok** indikatív forrásallokációs összegeit (összesen 25 038 545 769 euró értékben). Az operatív programokra 2014. évben kifizetés nem várható, 2015. évre a bevételi előirányzat teljesíthetősége az operatív programok EU Bizottság általi elfogadásának időbeli függvénye.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** a 2014. évben (az NFA kiadása nélkül) jelentősen túlteljesülnek, aminek fő oka az MNV Zrt. tulajdonosi kifizetései fordított 75,2 Mrd Ft, illetve az MVM Zrt. tőkeemelésére fordított 77,0 Mrd Ft összeg. Az MVM tőkeemeléssel kapcsolatosan 2015-re további 50,0 Mrd Ft-os kiadást terveztek.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** (az NFA bevételei nélkül) a 2014. évben túlteljesülnek, amelynek fő összetevője az osztalékfizetésből származó 7,0 Mrd Ft, illetve a MOL Nyrt. 2014. évi egyszeri eszközértékesítéseiből elért egyedi többletbevétel. 2015-ben az a tervezett bevételek nagysága 235,2 Mrd Ft, amelyből az egyéb értékesítési és hasznosítási bevételek előirányzatán tervezéire került 168,8 Mrd Ft összegű tétel tartalma nem ismert, összetételének véglegesítése még folyamatban van.

A **társadalombiztosítás pénzügyi** alapjainak várható egyenlege év végén 196,7 Mrd Ft-ban prognosztizálható, amely a Nyugdíjbiztosítási Alap 167,8 Mrd Ft és az Egészségbiztosítási Alap 28,9 Mrd Ft év végére várható egyenlegéből tevődik össze. A 2015. évre a társadalombiztosítási alapok tervezett kiadási és bevételi előirányzata egyaránt 4949,4 Mrd Ft, amely a 2014. évi módosított előirányzatot (4848,9 Mrd Ft) 2,1%-kal haladja meg.

A **társadalombiztosítási alapoknál keletkező** többlet a járulékbefizetések, hozzájárulások, ezen belül a szociális hozzájárulási adó időarányost meghaladó teljesítésének következménye, ennek alakulását részben a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás bővülése, részben az új adónemek (KATA, KIVA) tervezetthez képest elmaradó igénybevétele befolyásolta. A 2015. évi bevételeket befolyásoló tényező, hogy a szociális hozzájárulási adó az Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap közötti felosztásának aránya a 2014. évi 96,3%-3,7%-ról 86,92%-13,08%-ra változik. A társadalombiztosítási alapok 2015. évre tervezett előirányzatai a bázis év teljesítési adatait figyelembe véve teljesíthetők.

¹ Európai Strukturális és Beruházási alapok (ERFA, ESZA, KA, EMVA, ETHA): az EU Kohéziós Politikájának pénzügyi alapjai (Strukturális Alapok és Kohéziós Alap – SA/KA), valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA)

A központi alrendszer hiánya a 2014. első három negyedévében 884,6 Mrd Ft az éves előirányzat 85,8%-át tette ki. A 2015. évi költségvetés tervezetében a központi alrendszer 882,1 Mrd Ft hiánnyal számol, amelyből az elkülönített állami pénzalapok hiánya 61,3 Mrd Ft, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak egyenlege nulla forint. A központi alrendszer tervezett hiánya úgy a 2014. évi előirányzatnál, mint a 2014. évi várhatónál alacsonyabb értékben lett meghatározva.

Az adósságkezeléssel kapcsolatos 2014. évi várható adatok alapján a kamatbevételek és kamatkiadások is kedvezőbben alakultak a tervezetthez képest. A 2015. évre tervezett pénzforgalmi szemléletű -1029,6 Mrd Ft kamategyenleg -27,3 Mrd Ft-tal meghaladja a 2014. évi várható összeget. Az előirányzat növekedését egy 2014-ben elszámolt, 2015-ben nem várható, egyszeri kamatbevétel elmaradása indokolja.

A kormányzati szektor Gst. szerinti adóssága - a költségvetési törvényjavaslat tervezetéhez készített számítások alapján - 2014. év végére várhatóan eléri a 24 109,4 Mrd Ft-ot. Az adósság 2015. év végére tervezett értéke a költségvetési törvényjavaslat tervezete alapján 2014. év végére prognosztizáltat 3,9%-kal meghaladón 25 059,9 Mrd Ft.

Az Országgyűlésnek benyújtandó költségvetési törvényjavaslat tervezete összhangban van az Alaptörvényben foglalt államadósság-szabállyal, az államadósság GDP-hez viszonyított aránya (államadósság-mutató) 2015-ben 75,4%-ban került megtervezésre, ami csökkenést jelent a 2014-re prognosztizált 76,3%-hoz képest. A költségvetési törvényjavaslat tervezetében bemutatott államadósság-mutatók számítása során mind a hiányt és az ebből származó adósságot, mind a GDP adatokat a 479/2009/EK rendelet 2014. szeptember 1-től hatályos előírásának megfelelően az ESA2010 elszámolási rendszer alapján határozták meg.

Az államadósság-szabály a költségvetési törvényjavaslat tervezetében szereplő feltételeket tekintve (változatlan árfolyammal számolva) 2015-ben teljesülhet, azonban többek között feltételezi a befektetői érdeklődés erősödését, a 2007-2013. évek közötti uniós költségvetési ciklushoz kapcsolódó elszámolásokat követő források törvényjavaslat szerint beérkezését.

Az államadósság-szabály számításaink szerint – az államadósság-mutatóra ható egyéb tényezők változatlansága mellett – akkor is teljesülhet, ha költségvetési törvényjavaslatban meghatározott GDP összege a tervezetnek megfelelően alakul és az államadósság közel 260,0 Mrd Ft-tal magasabb lesz. Az implicit tartalék ellenére a kockázatok csökkentése érdekében véleményünk szerint az előzőekben ismertetett feltételek megvalósulásának felülvizsgálati eredménye alapján megfontolandó az Országvédelmi Alap tervezett összegének újragondolása.

1. A bázisévi és a 2015. évi költségvetési folyamatok makro-gazdasági kockázata

A tervezett 2,4%-os GDP arányos hiánycél összhangban van-e a törvényjavaslat tervezetben bemutatott gazdasági folyamatokkal?

A **2014. évi** költségvetési tervezés alapját képező makropálya 2%-os GDP növekedés feltételezésével készült, ezzel szemben 2014. első félévi adatai alapján a GDP átlagosan 3,8%-kal bővült, a magyar gazdaság elmúlt év második felétől beindult növekedése folytatódott. A GDP növekedéséhez felhasználási oldalról elsősorban a bruttó állóeszköz-felhalmozás (2,5%-kal), valamint a végső (lakossági és közösségi) fogyasztás járult hozzá (1,2%-kal). A korábbi években a növekedést leginkább segítő külkereskedelmi egyenleg 0,2%-kal javult 2014. I. félévben.

A felhasználási oldalon a GDP növekedés legfőbb tényezője, a beruházások volumene 2014. I. félévben 18,7%-kal haladta meg az előző év azonos időszakai értékeit. A végső fogyasztás 1,4%-os növekedésén belül a háztartások fogyasztási kiadásai – a korábbi évek csökkenése, stagnálása után – 2,4%-kal nőttek 2014. I. félévben. A közösségi fogyasztás, azaz az államháztartás kiadásai 0,4%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet. A javuló fogyasztási adatokban szerepet játszottak a személyi jövedelemadóztat, a rezsicsökkentést, a devizahitelek terheinek könnyítését, a pedagógusok és egészségügyi dolgozók béremelkedései érintő kormányzati intézkedések, valamint a nyugdíjak inflációt meghaladó emelkedése.

A magyar gazdaság húzóerejének számító export növekedési üteme 2014. I. negyedévtől lassul, míg az importnál ez a lassulás csak a II. negyedévben volt megfigyelhető. Mindezen túl az import volumennövekedése az I. félévben folyamatosan az exportnál nagyobb volt, azaz a nettó export GDP-hez való hozzájárulási mértéke a korábbi tendenciákhoz képest csökkent. Ennek oka lehet, hogy az export szempontjából meghatározó eurózóna országaiban a válság elhúzódik, a keleti nyitás eredményei pedig csak fokozatosan érzékelhetők.

A GDP 2014. I. félévi növekedése szinte minden ágazatban jelentkezett, ami a kedvező belső gazdasági környezetnek (uniós források lehívása, bővülő belpiaci felvevőképesség), az alacsony bázisnak és a kormányzati intézkedések gazdaságélénkítő hatásának, valamint a Növekedési Hitelprogramnak egyaránt betudható. Az ipar kibocsátásának növekedéséhez (előző év azonos időszakához viszonyítva 7,2%-os volumennövekedés) elsősorban a feldolgozóipari közútjármű-gyártás és ennek beszállító ágazatai járultak hozzá, a kedvező időjárás a mezőgazdaság teljesítményét támogatta (5,6%-os volumenbővülés), az építőipar növekedése (19,1%) az alacsony bázisnak is a következménye.

A bővülés az infláció megszűnésével társult, 2014. szeptemberben a fogyasztói árak átlagosan 0,5%-kal voltak alacsonyabbak, mint egy évvel korábban, A háromnegyed évi infláció mérséklődését legnagyobb mértékben – a rezsicsökkentéssel összefüggésben – a háztartási energia árának 12%-os csökkenése okozta.

2014. első hét hónapjában a bruttó és a nettó átlagkeresetek egyaránt 3%-kal haladták meg az előző év azonos időszakát a családi adókedvezmény figyelembevételével. 2014. június-augusztusban 177 ezer fővel dolgoztak többen, mint egy évvel korábban. A munkanélküliségi ráta ugyanezen időszakban (2,3%-ponttal) 7,6%-ra mérséklődött, amely tényezők összességében hozzájárultak a jövedelemkiáramlás növekedéséhez, ezáltal a fogyasztás számítottánál gyorsabb bővüléséhez.

A 2014. évi gazdasági folyamatok következtében a 2014. októberben összeállított, 2015. évi költségvetési törvényjavaslat-tervezet bázisadatait érintő (2014. évi) prognózisok a 2014. áprilisban kidolgozott Konvergencia Programhoz (KP) képest – fél év alatt – jelentősen módosultak. A KP-ban foglalt makropálya feltételezéseket az NGM először 2014. júniusban módosította a költségvetési tervezéshez kiadott Tervezési Tájékoztatóban (TT). A költségvetési törvényjavaslat 2014. októberben elkészült tervezetéhez a prognózist az NGM újra felülvizsgálta. A 2014. évi várható és a 2015. évre tervezett GDP növekedési és inflációs adatok a következők voltak a költségvetési tervezés egyes fázisaiban (a részletes adatokat az 1. számú melléklet tartalmazza):

Makrogazdasági feltételezések a költségvetési tervezés egyes fázisaiban

	2014.			2015.		
	KP (2014. ápr.)	TT (2014. jún.)	Tv.jav. (2014. okt.)	KP (2014. ápr.)	TT (2014. jún.)	Tv.jav. (2014. okt.)
GDP növekedése	2,3	3,0	3,2	2,5	2,8	2,5
- Háztartások fogyasztása	1,8	1,7	1,6	2,0	2,1	2,1
- Közösségi fogyasztás	3,1	3,2	2,0	-1,5	-1,0	0,0
- Bruttó állóeszköz felhasználás	6,2	10,9	10,3	4,1	3,9	4,3
- Export	5,8	6,8	7,0	6,8	7,1	6,9
- Import	6,2	7,7	7,6	6,5	6,9	7,1
Bruttó bér- és keresettömeg	4,8	8,6	7,5	4,7	4,7	4,8
Infláció	0,8	0,3	0,0	2,9	2,5	1,8

Forrás: ÁSZ adatgyűjtés

A 2014. évi GDP-növekedést az NGM összességében 0,9%-ponttal felfelé korrigálta fél év alatt, elsősorban a bruttó állóeszköz-felhalmozás, valamint az export-import tekintetében várt adatok alapján. 2014-ben az import növekedése várhatóan meghaladja az export dinamikáját, azaz a nettó export az elmúlt évekhez viszonyítva kisebb mértékben járul hozzá a növekedéshez. Az infláció tekintetében jelentős, 0,8%-pontos lefelé korrigálás történt. A makropálya módosításait a KSH 2014. július-szeptemberi adatmérései alátámasztják, amelyek szerint mind a bruttó állóeszköz-felhalmozás, mind az export és az import az első félévben az eredetileg tervezettnél gyorsabban bővültek, illetve ezzel párhuzamosan az infláció csökkenése következett be.

A bruttó bér- és keresettömeg esetében a KP-ban 2014-re prognosztizált 4,8%-os növekedést az NGM 2014. júniusban jelentősen megnövelte (8,6%-ra), azonban októberben ezt visszakorrigálta 7,5%-ra. A magasabb bériáramlást elsősorban a – főként a közszférában – növekvő foglalkoztatottság okozza. A 2014. októberi makropálya alapján a közszféra foglalkoztatotti létszámnövekedése 8,0%-ra várható, míg áprilisban 1,2%-os növekedést becsültek. Ez összefügg a közfoglalkoztatás kiterjesztésével. A magánszférában a foglalkoztatottak létszáma várhatóan 3,6%-kal nő az áprilisban előre jelzett 1,2%-kal szemben.

2015. évre a kormányzat mind 2014. áprilisban, mind 2014. októberben azonos, azonban a 2014. évihez képest alacsonyabb, 2,5%-os GDP növekedést prognosztizált a felhasználás oldali összetevők módosítása mellett.

A törvényjavaslat tervezet alapját képező 2015. évi makropálya 2014-hez hasonlóan a nettó export dinamikájának csökkenését becsüli (az export növekedése 6,9% a tervek szerint, míg az importé 7,1%), a bázisértékhez képest kisebb, de még mindig jelentős beruházási dinamika (4,3%) és változatlan közösségi fogyasztás, valamint (2,1%-kal) növekvő lakossági fogyasztás mellett. A kormányzati prognózis a nettó export tekintetében az import exportnál magasabb növekedését vetíti előre, ami összhangban van a 2014. I. félévi folyamatokkal. Mindezzel együtt a nettó export növekedési ütemét a tervezetthez képest jobban csökkentheti a külgazdasági folyamatok kedvezőtlen alakulása, az oroszországi irányú (élelmiszeripari) termékforgalom csökkenése a bevezetett szankciók következtében, illetve a főbb uniós exportpartnernek GDP növekedésének prognosztizálthoz képesti elmaradása.

A 2015. évi prognózis a bruttó bér- és keresettömeg esetében a 2014. évi várakozásokhoz képest lassuló növekedéssel számol. A bériáramlás 4,8%-os várható növekedése kisebb módosulást jelent az áprilisi előrejelzéshez képest.

A költségvetés alapját képező makropálya szerint a gazdasági bővülés fontos elemét képező bruttó állóeszköz-felhalmozás bázisévihez képest kisebb növekedési ütemét egyrészt a bázisadat magas értéke, illetve másrészt az uniós forrásból finanszírozott beruházások fokozatos kifutása (a 2014-2020-as programozási időszak projektjei még csak kezdeti stádiumban lesznek, a kifizetések még nem lesznek jelentősek) indokolhatja. Az uniós kifizetések 2015. évi alakulására. A beruházási kockázatokat csökkenti az MNB Növekedési Hitelprogramja, amely 2015-ben folytatódik azt követően, hogy a Monetáris Tanács 2014. szeptember 2-án a program második szakasza keretösszegét 500 Mrd Ft-ról 1000 Mrd Ft-ra emelte meg.

A hazai előrejelző intézetek, valamint 2014. októberben az IMF a 2014. I. félévi statisztikai adatok alapján egyaránt felfelé korrigálták 2014-2015. évi makrogazdasági prognózaikat (a részletes adatokat a 2. számú melléklet tartalmazza). A hazai intézmények 2014. évre – a kormányzati prognózishoz közeli – 3,0-3,3%-os, 2015. évre – kormányzati prognózisnál mérsékeltebb – 2,0-2,4% körüli GDP növekedést valószínűsítene, a nemzetközi szervezetek ez évre 2,0-2,8%, jövőre 1,6-2,3% körüli növekedést várnak. 2015. évre a KT által felkért hazai intézetek (Századvég, GKI) mind a GDP, mind annak összetevői tekintetében eltérő mértékű változásokat prognosztizálnak, legnagyobb eltérés a bruttó állóeszköz-felhasználás és a nettó export dinamika tekintetében figyelhető meg. A GKI a 2015-re várt 2,0%-os gazdasági növekedésen belül nem valószínűsít volumenváltozást a bruttó állóeszköz-felhasználásban, illetve a folyó áron számolt export és import növekedését azonos mértékűre várja. A Századvég a 2,4%-os GDP bővülés elérését 4,9%-os beruházás-növekedés, és a kormányzati prognózishoz közeli nettó export bővülés csökkenése (export 6,2%-os, import 7,0%-os emelkedése) mellett jelzi előre.

Az előrejelző intézetek 2014. év második felére a kedvező gazdasági folyamatok folytatódását vetítik előre, ugyanakkor felhívták a figyelmet arra, hogy a tavalyi második félévi, magasabb bázis okán a GDP növekedési ütemének mérséklődésére lehet számítani.

A kedvező tendencia folytatódását támogatják a GDP növekedés egyik motorját jelentő bruttó állóeszköz-felhalmozáson belül a járműipari beruházások, az Növekedési Hitelprogram vállalkozásokat érintő gazdaságélénkítő hatása, az operatív programok lezárásához való közeledés miatt az uniós beruházásokhoz kapcsolódó kifizetések további gyorsulása. A GDP növekedésének másik fő faktorát, a belső fogyasztást a rezsicsökkentésből is adódó alacsony infláció, a számítottnál gyorsabb jövedelemkiáramlás, valamint az ennek következtében folytatódó lakossági fogyasztásbővülés támogatja. A fogyasztás növekedését 2015-ben várhatóan tovább erősítik a devizahitelek megsegítésére irányuló kormányzati intézkedések is.

Az infláció 2015. évben 1,8%-kal nőhet az idei változatlan árakkal szemben, mivel a bázisból a rezsicsökkentés hatása „kifut”, illetve a 2014. évi jó mezőgazdasági termelésből adódó alacsony élelmiszerárak is jövőre emelkedésnek indulhatnak. Az infláció 2014. évi megszűnését követően 2015-ben újra növekvő árak a fogyasztás bővülésére visszafogó hatást jelenthetnek.

A Prognózis a kedvező gazdasági folyamatok folytatódására alapozva a bruttó átlagkeresetek 3,7%-os, a nettó átlagkeresetek 3,9%-os növekedésével kalkulál, amelyben a versenyszféra és a pedagógus életpályamodellekből adódó keresetnövekedés egyaránt szerepet játszhat. A

növekvő bértáramlás a jövedelem típusú adóbevételek és járulékbévételek emelkedését is maga után vonhatja.

2015-ben a központi alrendszer kiadási főösszegének 6,0%-át, a GDP 3,1%-át elérő, az államadóssághoz kapcsolódó nettó kamatkidadások mértéke az NGM által kialakított árfolyam (310,1 Ft/euró) alapján került megállapításra. A kamategyenleget, ezen keresztül a hiányt az árfolyam tervezetthez képesti gyengülése érzékenyen érintheti az államadósság több mint harmadát kitevő devizaadósságra fizetett kamatokon keresztül. (Az árfolyamok gyengülése az államadósság-mutató tervezett csökkenését nem veszélyezteti az adósságadatok változatlan árfolyamon történő összehasonlítása következtében.) Mindezen túl a kamatkidadások alakulására folyamatosan hatással van a befektetői érdeklődés, ezzel párhuzamosan a CDS felárak alakulása. A CDS felárak elmúlt egy évi csökkenésének folytatódása mellett a nettó kamatkidadások egyenlege a tervezett szinten alakulhat.

Az előrejelző intézetek véleménye szerint a 2014. évi ESA hiány – a tervezetthez és a maastrichti kritériumhoz képest is lényegesen alacsonyabb szinten – a GDP 2,4%-a körül várható, míg a pénzforgalmi hiány legfeljebb néhány tized százalékponttal haladhatja meg a 3%-ot. A költségvetési törvényjavaslat tervezetében – az új, 2014. szeptemberben bevezetett módszer alapján a korábbiakhoz képest magasabb GDP adattal – tervezett 2015. évi ESA hiány szintén 2,4%-on alakul.

Véleményünk szerint a 2015. évi költségvetési tervezésnél bázisvízi kockázatok a makrogazdasági folyamatok oldaláról nem valószínűsíthetők. Azzal együtt azonban, hogy a 2014. évi, vártnál magasabb növekedés magasabb bázist jelent a 2015. évi folyamatok során, ami a növekedés tervezett 2,5%-os ütemére, ezen belül is elsősorban a beruházások 4,3%-os volumennövekedésére kihat (pl. az uniós kifizetések tudják-e ezt a beruházási növekedést támogatni).

2. Bevételi, kiadási kockázatok

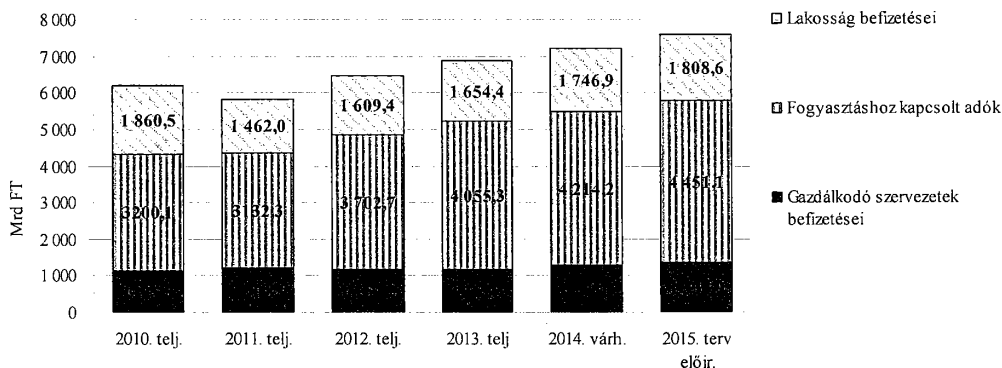
Megalapozottan vették-e figyelembe a törvényjavaslat készítésénél a 2014. évi költségvetés várható teljesülését a 2015. évi költségvetési előirányzatok bázisának meghatározásánál? A kedvező makrogazdasági prognózis és az egyes intézkedések kihatásai alapján reális tervezést mutatnak az adóbevételi előirányzatok?

Költségvetés közvetlen bevételei

Az adópolitikai célkitűzéseknek megfelelően, a 2010-től megfigyelhető adószervezet átalakítás eredményeként hazánkban a fogyasztási adók súlya megemelkedett. Az összes adó és adójellegű bevételen belüli tervezett arányuk 2015-ben 58,6%-ra nő, ami a 2014. évi várható teljesüléstől 0,3 százalékponttal magasabb. Az adóbevételeken belüli átrendeződésre utal, hogy ez az arány 2010-ben még közel 7 százalékponttal alacsonyabb értéket mutatott. Ezzel egyidejűleg a jövedelemtípusú adókon belül a lakossági befizetések aránya tovább csökken, súlyuk 2015-ben már csak 23,8% (2010-ben 30,1% volt). A gazdálkodó szervek befizetéseinek az összes adóbevételen belüli aránya 2015-ben – a tervezet szerint – lényegében a bázissal azonos szinten marad.

1. számú ábra

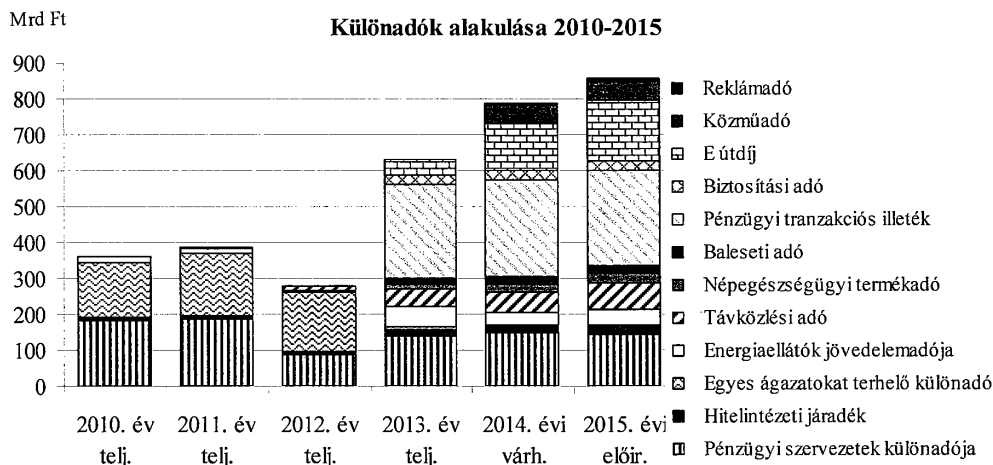
Az adó és adójellegű bevételek alakulása 2010-2015

Forrás: MÁK adatszolgáltatás, ÁSZ szerkesztés 2014. október

A jövedelemtípusú adóbevételek csökkenésével párhuzamosan 2010-től bevezetésre kerültek a különadók. Elsőként a pénzügyi szektor terheit növelő pénzügyi szervezetek különadója és a meghatározott időtartamra (három év) kivetett távközlési, energiaszektort és a kiskereskedelmet érintő ágazati különadókat vezették be. Ezt követően, 2013-tól az e-útdíj, közműadó, és a fogyasztási adókon belüli pénzügyi tranzakciós illeték, távközlési adó vette át a korábbi ágazati különadók szerepét. 2014-ben évközben a reklámadóval bővült a különadók köre. A fentiek bevezetésével az elmúlt öt év alatt a különadókból származó adóbevételek összege több mint a duplájára nőtt.

2. számú ábra

Forrás: MÁK adatszolgáltatás, ÁSZ szerkesztés 2014. október

Az eddigi költségvetési folyamatok alapján bevételeknél jelentősebb elmaradást 2014-ben az általános forgalmi adónál (ÁFA), a jövedéki adónál, valamint az energiaellátók jövedelemadójánál és a kisvállalkozásokat segítő adóknál látunk, míg az egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) és a lakosság befizetései az előirányzathoz képest számottevően növekednek (ld. 3. számú melléklet). A jövő évi adócsomagot a költségvetési törvényjavaslat tervezet megküldésével egy időben nyújtották be az Országgyűléshez, így költségvetési

törvényjavaslat tervezetben foglalt bevételi előirányzatok már az egyes tervezett adóintézkedések hatásait tükrözik. A megküldött költségvetési törvényjavaslat tervezetben jelzett adóbevételi előirányzatoknál általánosságban az látható, hogy a 2014. évi várható alacsonyabb, illetve magasabb teljesítéseket figyelembe vették.

2. számú táblázat

A központi alrendszer bázisévi pénzforgalmi hiányára vonatkozó becslés a bevételi oldalon

Ssz.	A 2014. évi hiány alakulására ható főbb hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) tényezők megnevezése	ÁSZ előrejelzésének eltérése a 2014. évi előirányzattól Mrd Ft-ban	
1.	Kvtv.-ben tervezett hiány előirányzat:	-984,6	
	Tervezett módosított hiány	-1136,6	
2.	Központi alrendszer várható főbb bevételi elmaradásai:	-286,0	-252,0
	Ebből:		
2.1	Energiaellátók jövedelemadója	-27,0	-26,0
2.2	Kisadózók tételes adója (KATA)	-37,0	-36,0
2.3	Kisvállalati adó (KIVA)	-35,0	-33,0
2.4	Általános forgalmi adó	-120,0	-100,0
2.5	Jövedéki adó	-30,0	-25,0
2.6	Megtett úttal arányos díj	-10,0	-6,0
2.7	Állami vagyonnal kapcsolatos bevételek	-9,0	-8,0
2.8	Egyéb uniós bevétel	-18,0	-18,0
3.	Központi alrendszer várható főbb többletbevételei:	74,0	96,0
	Ebből:		
3.1	Társasági adó	0,0	5,0
3.2	Egyszerűsített vállalkozói adó	25,0	30,0
3.3	Pénzügyi szervezetek különadója	4,0	4,0
3.4	Személyi jövedelemadó	40,0	50,0
3.5	Lakossági illeték	5,0	7,0
4	Központi alrendszer egyes kiemelt bevételei és kiadásai egyenlegének várható eltérései:	329,0	339,0
	Ebből:		
4.1	Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások egyenlege	144,0	144,0
4.2	Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek és kiadásainak egyenlege	160,0	170,0
4.3	Egészségbiztosítási Alap bevételeinek és kiadásainak egyenlege	25,0	25,0
5.	Hiány összegére ható bevételi változások összesen (2+3+4):	117,0	183,0

Forrás: ÁSZ számítás, 2014. október

A kisvállalkozásokat segítő adónemeket, vagyis a **kisadózók tételes adóját (KATA)** és **kisvállalati adót (KIVA)** az előzetes várakozásokkal szemben a bázisévben továbbra is lényegesen kevesebb adózó választotta. Az idei évi költségvetéssel kapcsolatos véleményezés

során az ÁSZ ezt a kockázatot jelezte. A 2014. évi költségvetés tervezésekor a KATA esetében 150 ezer potenciális átlépőből indultak ki (számuk 2013. év végén mintegy 66 ezer fő volt). A tervezett mintegy 85 ezres létszámbővüléssel szemben ebben az évben még csak 30 ezerrel nőtt az adóalanyok száma². Az NGM becslése szerint az adóalanyok száma év végéig elérheti a 100 ezer főt. Ennek alapján 2014-re az eredeti előirányzattól jóval alacsonyabb, 42,0 Mrd Ft-os KATA bevétellel kalkulál az NGM. Ez a várakozás már a júliusi előrejelzésünkkel megegyezik, számításaink szerint 2014-ben ezen soron mintegy 36,0-37,0 Mrd Ft bevételi elmaradás várható. A 2015. évi előirányzat kialakításánál a bázisévi alacsonyabb teljesülést az NGM figyelembe veszi, ugyanakkor egy 20%-os létszámbővüléssel számol, ami a bázisévi folyamatok tükrében kismértékű kockázatot hordoz. A 2015. évi 56,3 Mrd Ft-os előirányzat mintegy 5,0-7,0 Mrd Ft-tal alacsonyabban teljesülhet.

A KIVA esetében sem valósult meg a 2014. évi előirányzat tervezése során figyelembe vett adóalap növekedés, sőt a 2014 szeptemberi létszám a 2013. év végi létszámmal lényegében azonos. A júliusi előrejelzésünket továbbra is fenntartjuk, véleményünk szerint a KIVA bevételben 2014-ben 33,0-34,0 Mrd Ft-os elmaradás várható. A 2015. évi előirányzatnál az NGM mintegy 2500 fős növekedéssel számol, valamint figyelembe veszi az adóelőleg szabályok pénzforgalmi bevételekre gyakorolt mintegy 1,5 Mrd Ft-os hatását. Az eddig megfigyelhető létszámadatokra tekintettel a 2015. évi 16,4 Mrd Ft-os előirányzat teljesülésében mintegy 2,0-4,0 Mrd Ft-tal alacsonyabban teljesülhet.

KATA által kiváltott adónemek 2014. és 2015. évi költségvetési egyenlegre gyakorolt hatása

3. számú táblázat

		KATA	Szocho	Ny. járuléka	Eli. járuléka	Mp. járuléka	Szja	Tao	EVA	Áfa	Összes
költségvetési előirányzat 2014.	pénzforgalom	78,0	-41,8	-14,1	-14,4	-3,2	-19,0	-1,8	-73,7	14,8	-75,3
	ESA	81,0	-45,4	-15,2	-15,6	-3,5	-20,8	-2,0	-73,7	15,4	-79,7
várható 2014	pénzforgalom	42,0	-24,2	-8,0	-8,4	-1,8	-9,5	-1,8	-35,2	12,3	-34,5
	ESA	42,7	-26,7	-8,8	-9,2	-2,0	-10,5	-2,0	-35,2	12,3	-39,3
különbség (2014 várható- 2014 előir.)	pénzforgalom	-36,0	17,7	6,1	6,0	1,4	9,5	0,0	38,5	-2,5	40,8
	ESA	-38,3	18,7	6,4	6,4	1,5	10,2	0,0	38,5	-3,1	40,4
költségvetési tervszám 2015.	pénzforgalom	56,3	-36,5	-12,0	-12,6	-2,7	-14,4	-2,0	-44,7	15,7	-53,0
	ESA	57,5	-37,4	-12,3	-12,9	-2,8	-14,8	-2,0	-44,7	15,7	-53,8

Forrás: NGM, 2014, október

KIVA által kiváltott adónemek 2014. és 2015. évi költségvetési egyenlegre gyakorolt hatása

² 2014. október 1-jén 94 589 fő, NAV adatszolgáltatás

4. számú táblázat

		<i>Mrd Ft</i>					
		Tao	Bérfjárulékok	EVA	Áfa	KIVA	Összes
költségvetési előirányzat 2014	pénzforgalom	-5,5	-51,1	-4,6	1,5	45,4	-14,3
	ESA	-5,5	-54,5	-4,6	1,5	51,2	-11,9
várható 2014	pénzforgalom	-1,3	-15,0	-1,1	0,4	13,0	-4,0
	ESA	-1,3	-15,0	-1,1	0,4	12,9	-4,1
különbség (2014 várható-2014. előir.)	pénzforgalom	4,1	36,1	3,5	-1,1	-32,4	10,2
	ESA	4,1	39,5	3,5	-1,1	-33,2	7,7
költségvetési tervszám 2015	pénzforgalom	1,9	20,6	1,6	0,6	16,4	41,0
	ESA	1,9	21,1	1,6	0,6	18,6	43,7

Forrás: NGM, 2014, október

Amint a fenti táblázatokból is látható, a teljes költségvetés szintjén a kisadók elmaradása nem jelent kockázatot hiszen a kevesebb átlépés miatt többen fizetnek társasági adót (TAO), EVA-t, szociális hozzájárulási adót és személyi jövedelemadót (SZJA). Ugyanakkor az ÁFA bevételeknél a létszámбөvülés elmaradása a tervezéskor becsült ÁFA többlet elmaradását is jelenti, miután az EVA hatálya alatt maradt adóalanyoknak ÁFA fizetési kötelezettségük továbbra sincs. Figyelemmel erre a 2015. év vonatkozásában a létszámбөvülés miatti kockázatot a költségvetés teljes szintjén nem jelzünk.

Az EVA esetében 2014. évi előirányzat kialakításánál az NGM lényegesen nagyobb bevételkieséssel számolt. Figyelembe véve az EVA hatálya alól kilépő, nem az új kisadókra áttérő adózók számának alakulását is a kisadóknál tervezett létszámfelfutás elmaradás az EVA bevételeknél 25,0-30,0 Mrd Ft többletet jelent 2014-ben. A 2015. évi 83,8 Mrd Ft-os előirányzata a 2014. évi várható szintjétől mintegy 13,0-15,0 Mrd Ft-tal alacsonyabban lett megállapítva. Ennek indoka az lehet, hogy az NGM a tárgyévre továbbra is (KATA átlépések miatti) adózoói létszámcsökkenést valószínűsít. Tekintettel erre a 2015. évi előirányzat 10-12 Mrd Ft-os pozitív kockázatot hordoz.

A TAO 2014. évi előirányzata a 7,4 Mrd Ft-os hitelintézeti hozzájárulás egyszeri tételét is tartalmazza, ennek figyelmen kívül hagyásával is kedvezően alakultak a bevételek. A sajátos adóelőleg fizetési szabályok miatt azonban a bevételek évközi alakulása nem mutatja a vállalkozások adott évi teljesítését, mivel csak a decemberi „feltöltésnél” jelentkezik a tárgyévi teljesítmény utáni adókötelezettség várható, már az adókedvezmények igénybevétele is tükröző összege. Az előbbiekre tekintettel a 2014. évre várható bevétel az előirányzat összegében vagy azt kissé 0,0-5,0 Mrd Ft-tal meghaladóan teljesül. A 2015. évi, a 2014. évi várhatótól alacsonyabb szinten megállapított 341,4 Mrd Ft-os előirányzat tervezésekor az NGM a következőket vette figyelembe:

- gazdasági növekedés tervezett ütemének mértéke (+)
- a bázisévben egyszeri tételként megjelenő hitelintézeti járulék elmaradása (-)
- KIVA-ára történő átlépés fent említett hatása (-)
- a bankok elszámoltatása révén keletkező visszaigénylések összege³ (-)

³ A tervek szerint a bankok a visszamenőlegesen módosított mérlegadatokkal kapcsolatos visszaigényléseiket 2015-ben egyszeri tételként (kb. 14-17 Mrd Ft) a TAO-ból vonhatják le.

- a látvány-csapatsportok, filmalkotások, és az előadó-művészet támogatásához kapcsolódó adókedvezmények 2015-től a számított adó 70%-a helyett 80%-áig vehetők igénybe (-)

Az újonnan bevezetett, felsőoktatási intézményeknek nyújtott adóalap kedvezménnyel kapcsolatban további társasági adóbevétel kieséssel nem számol az NGM. Várakozása szerint ez az intézkedés a támogatások kedvezményezett célok közötti szerkezeti átrendeződését eredményezheti. Ugyanakkor ezt a negatív kockázatot egyfelől a KIVA létszám bővülésének elmaradásából fakadó többlet, másfelől az adócsomagban szereplő több, társasági adóalap szélesítő intézkedés ellensúlyozhatja. Ilyen pl. a K+F tevékenységhez kapcsolódó adóalap-kedvezmény igénybe vehetőségének korlátozása, illetve egyes, adóoptimalizáció visszaszorítására irányuló intézkedések (vállalatcsoporton belüli árképzés szabályainak szigorítása, stb). Összességében a 2015. évi TAO előirányzatnál kockázatot nem látunk.

A gazdálkodó szervezetek befizetésein belül 2014-ben kockázatot látunk az **energiaellátók jövedelemadójának** alakulásánál. A 2014. évi előirányzat kialakításakor a 2013. január 1-jétől, illetve az évközi jogszabályi változások (adókulcsemelés, alanyi kör szélesedése, közműadó bevezetése, rezsicsökkentő intézkedések, fejlesztési adókedvezmény- és bányajáradék levonhatósága) kötelezettségekre gyakorolt hatása ismeretlen volt. Az időközben feldolgozott bevallásokból nyert információk alapján a 2014. évi várható bevétel az előirányzattól 16,6 Mrd Ft-tal alacsonyabban teljesül. Ezen felül a pénzforgalmi bevételt – egyszeri hatásként - tovább mérsékli egyes adózók kiemelkedően magas túlfizetés utáni visszaigénylése. A fenti két negatív hatást együttesen véve, az energiaellátók jövedelemadójának 2014. évre várható bevétele – a júliusban általunk jelzett kockázatot meghaladóan – az előirányzattól 26,5 Mrd Ft-tal elmarad. A 2015. évi 44,7 Mrd Ft-os előirányzat a 2014. évi várható bevételt 9,1 Mrd Ft-tal haladja meg. Az eltérés oka, hogy a bázisévi folyamatoknál jelzett túlfizetések miatti visszaigénylések összege a 2015. évi bevételek kapcsán nem jelentkezik.

Rezsicsökkentés 2013-2015. évi becsült adóhatása

5. számú táblázat
adatok Mrd Ft-ban

		1. rezsicsökkentés (2013. jan. 1.)	2. rezsicsökkentés (2013. nov. 1.)	összesen
2013	Társasági adó	-11,0	-4,0	-15,0
	Energiaellátók jövedelem- adója	-10,0	-4,5	-14,5
2014	Társasági adó	-11,0	-8,0	-19,0
	Energiaellátók jövedelem- adója	-10,0	-5,0	-15,0
2015	Társasági adó	-11,0	-8,0	-19,0
	Energiaellátók jövedelem- adója	-10,0	-5,0	-15,0

Forrás: NGM, 2014, október

A rezsicsökkentés miatti alacsonyabb árdinamika negatív hatása a cégek társasági adókötelezettségére a TAO bevételeket részben mérsékli. Az energiaellátók jövedelemadójának bevételét a rezsicsökkentés 2014-ben 15,0 Mrd Ft-tal csökkentette. A tervezéskor ennek hatását figyelembe vették. Az infláció mérséklődéséhez legnagyobb mértékben hozzájáruló rezsicsökkentés hatása az ÁFA bevételeknél megmutatkozik, azonban ennek hatása külön nem került számszerűsítésre. A 2014. évi árcsökkentések kapcsán az NGM az NFM információi alapján azt a tájékoztatást adta, hogy az áprilisi 1-jével illetve szeptember 1-jével megvalósult intézkedések profitabilitásra gyakorolt hatása – a világgpiaci

árak csökkenése miatt – csupán néhány Mrd Ft volt, így azoknak elméleti az adó hatása is lényegesen alacsonyabb a korábbi intézkedéseknél. A hatást tovább mérsékli az érintett adóalanyi kör alacsony – esetenként negatív – adóalapja.

A **bányajáradék** 2015. évi 49,0 Mrd Ft-os előirányzatának összege a 2014. évi várható bevételhez képest (64,0 Mrd Ft) elmarad, ennek oka az, hogy az 1998. január 1. előtti termelésbe állított szénhidrogén mezőkön kitermelt földgáz teljes mennyiségét a jövőben hatósági áron kell értékesíteni a 3 egyetemes közműszolgáltató részére.

A **pénzügyi szervezetek különadójánál** a 144,0 Mrd Ft-os előirányzat 2014. évben várhatóan 4,0 Mrd Ft-tal túlteljesül, ezt a 2014. év során benyújtott bevallásokban megjelölt kötelezettség magasabb összege támasztja alá. 2015-re tervezett módosítás révén a bankadó legfeljebb 5,0 Mrd Ft erejéig csökkenthető az ukrán válság kapcsán az ukrain leányvállalatokra elszámolt értékvesztés összegével, illetve átalakításra kerül a befektetési alapok adóztatása. Tekintettel az előbbiekre a 2015. évi előirányzat összegét 144,2 Mrd Ft-ban határozták meg.

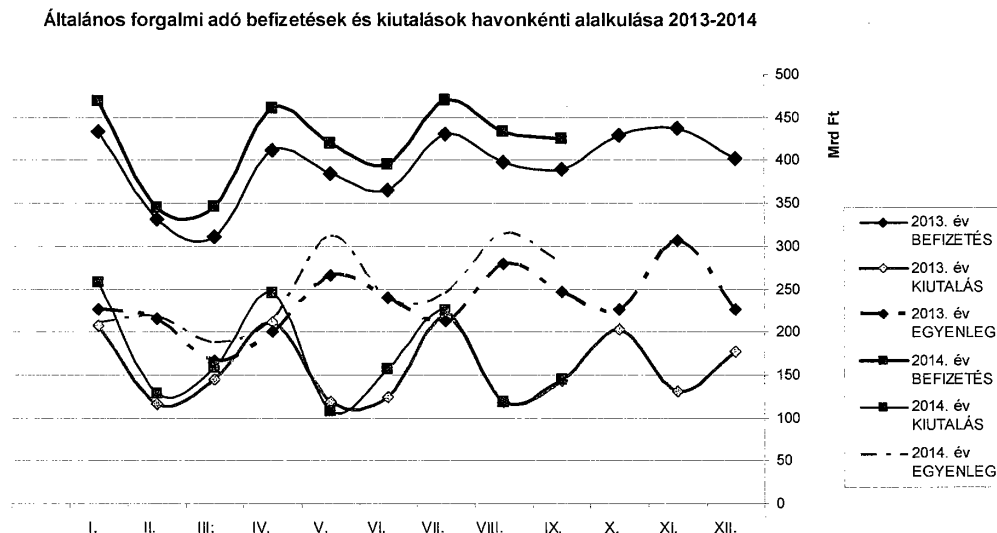
A **játékadó** 2015. évi 39,7 Mrd Ft-os előirányzat bázisához viszonyított 6,7 Mrd Ft-tal történő megemelését elsősorban az újonnan megnyíló kaszinók, illetve az Eurojackpot piaci megjelenésével járó piacbővülés indokolja.

A 2014. augusztus 15-től bevezetett a **reklámadóból** az előzetesen bevallott kötelezettségi adatok alapján az év végéig 2,4 Mrd Ft befizetés várható. A 2015. évi 6,0 Mrd Ft-os előirányzatának kialakításánál a 2014. évre bevallott kötelezettségeken alapszik, az éves szintrehozást az adónem tekintetében elvégezték.

A **fogyasztáshoz kapcsolódó adók** esetében 2014-ben a legnagyobb elmaradás az ÁFA bevételeknél jelentkezik. A tervezés alapját képező vártnál alacsonyabb inflációt (2,4% helyett 0%) és a bázishatást részben kompenzálja a fogyasztás bővülése, valamint a pénztárgépek on-line bekötésének ÁFA bevételekre gyakorolt pozitív hatása (a bekötött pénztárgépek száma 2013. év vége óta folyamatosan futott fel és 2014 szeptemberében már a teljes bekötési arány elérte). Továbbá az ÁFA bevételeknél megfigyelhető kiesését mérsékli, hogy a 2014. évre benyújtott költségvetési törvényjavaslat a tőkehúsok 27%-os ÁFA kulcsának 5%-os ÁFA kulcsba történő átsorolásával számolt, ugyanakkor az adótörvény-csomag csak az élő- és félsertés húsokra terjesztette ki a kedvezményes ÁFA kulcsot. Az előbbieken jelzett ellentétes hatású intézkedések a bázisévben összességében 100,0-120,0 Mrd Ft elmaradást eredményeznek.

Az ÁFA befizetések és visszaülások egyenlegének alakulását a következő diagram mutatja be.

3. számú ábra

Forrás: MÁK adatszolgáltatás, ÁSZ szerkesztés 2014. október

2014-ben az ÁFA befizetések az elmúlt évekhez viszonyítva magasabban teljesültek, melyben a fentiekben említett folyamatok mellett fontos szerepet játszik a pénztárgépek online bekötése, amit a kiskereskedelmi szektor bevallott forgalmának jelentős bővülése is igazol.

A NAV 2014. I. féléves legyűjtésének adatai alapján a kiskereskedelmi szektorban, így például az élelmiszer- és a ruhaboltosok, vagy a használt cikkekkel kereskedők 33 Mrd Ft-tal több fizetendő áfát vallottak az idei első félévben, mint 2013 hasonló időszakában. A bevétel-növekedés itt 26%-os. A teljes kereskedelmi szektor áfa fizetési kötelezettsége pedig 106 Mrd Ft-tal növekedett az első félévben, mely 13,5%-os bővülésnek felel meg 2013 első félévhez képest. A bevallott áfa kötelezettség növekedésében a kedvező gazdasági folyamatok, úgymint a javuló munkaerő-piaci helyzet és a reálberek emelkedése mellett jelentős tényezőt jelenthettek a pénztárgépek cseréjét előíró szabályok, illetve a már üzembe helyezett új készülékek is. Az online adatkapcsolat eredményeként megnövekedett áfa fizetési kötelezettség az áfa jellegéből adódóan a kiskereskedelem beszerzéseinek fehéredését is eredményezi. A beszerzések fehéredése pedig a nagykereskedelmen keresztül az értékesítési lánc valamennyi fázisában megjelenik.⁴

A 2015. évi 3153,8 Mrd Ft-os előirányzat a 2014. évi – számításaink szerint – várható bevételt mintegy 250 Mrd Ft-tal haladja meg. A növekedést az NGM szerint a következők indokolják:

⁴ V-0447-395 ikt. számú NGM tájékoztatás

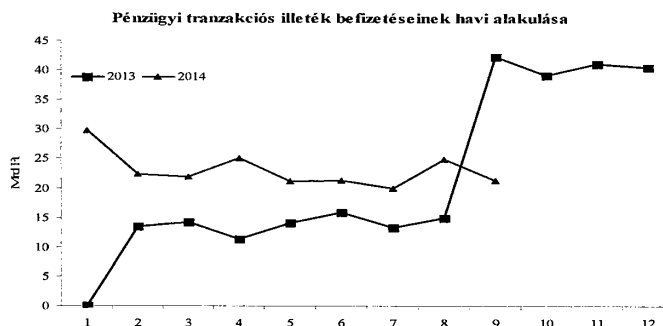
- vásárolt fogyasztás bővülése (+)
- a bázisévhez képest 1,8%-kal magasabb infláció (+)
- az online pénztárgép használatának kiterjesztése (+)
- a körhinta-csalások megfékezését szolgáló Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer bevezetése (+)
- új vállalkozások esetében havi bevallási kötelezettség előírása (+)
- a portfóliókezelésre vonatkozó ÁFA mentesség megszűnése (+)
- kisadók tervezett létszámbővülése (+)
- a szarvasmarha, juh és kecske ágazatokban az élőállatok, fél- és negyedtestek áfa-kulcsa 27%-ról 5%-ra csökken (-).

A fenti ellentétes irányú intézkedések közül a feketegazdaság, illetve az adócsalások elleni küzdelem miatti tervezett többletbevétel kockázatot hordoz, valamint a kisadók várakozásoktól elmaradó létszámbővülése esetén a 2015. évi ÁFA előirányzat összességében mintegy 70-80 Mrd Ft-tal alacsonyabban teljesülhet.

A **jövedéki adó** esetében a júliusban jelzett 25,0-30,0 Mrd Ft-os kockázatot fenntartjuk, aminek fő oka a 2014. évi költségvetési előirányzat tervezésénél figyelembe nem vett 2013. évi alacsonyabb teljesülés (bázishatás), mivel a dohánytermékek utáni jövedéki adóbevételek bázisévi csökkenését, az üzemanyagok, szeszesitalok és egyéb termékek forgalom növekedéséből adódó bevételi többletét nagyrészt ellensúlyozza. A 2015. évi 913,5 Mrd Ft-os előirányzat a bázisévi várhatótól alacsonyabb összegben lett meghatározva. A kalkuláció során az üzemanyagok, valamint az alkoholtermékek esetében a gazdaság további élénkülésével, valamint a tárgyévi várható fogyasztásnövekedés bevétel-növelő hatásával számolnak.

A **PTI** 2014. évi teljesítése várhatóan az előirányzott összeg körül alakul. A 2013. évi egyszeri befizetési kötelezettség és jogszabályi módosítás után, 2014-ben a pénzforgalom már egyenletesen alakul:

4. számú ábra

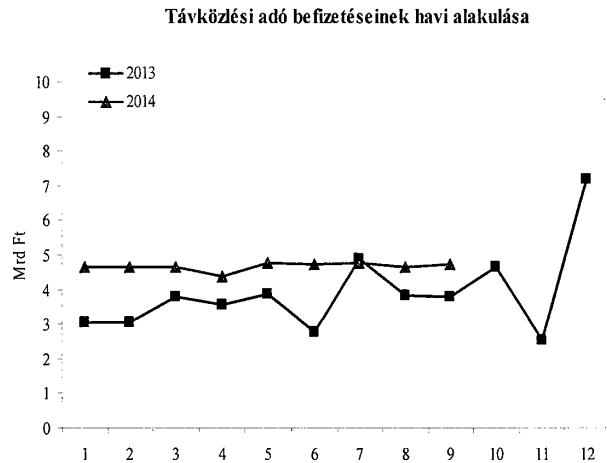

Forrás: MÁK adatszolgáltatás, ÁSZ szerkesztés 2014. október

A PTI 2015. évi 262,5 Mrd Ft-os előirányzata a 2014. évre várható értéknél 7,2 Mrd Ft-tal alacsonyabb lett meghatározva. A kalkuláció során figyelembe vették az előző két év rendelkezésre álló bevallási, valamint az eddigi teljesülési adatokat. Továbbá az alacsonyabb összeg oka a Magyar Államkincstár tranzakciónak érdemi csökkenése, ami az illeték alapját befolyásolja.

Távközlési adó 2014. évi pénzforgalmi teljesítése egyenletes képet mutat, az előző évi évközi módosítások szintrehozásra kerültek:

5. számú ábra

Forrás: MÁK adatszolgáltatás, ÁSZ szerkesztés 2014. október

A 2015. évi 73,4 Mrd Ft-os előirányzat a 2014. évi előirányzatot 16,4 Mrd Ft-tal haladja meg. A növekedés hátterében az internet szolgáltatás kiterjesztésére vonatkozó tervezett jogszabály módosítás állhat. A tervezett intézkedéstől az NGM 20-25 Mrd Ft többletet vár. A tervezett intézkedés az eddigi sajtónyilatkozatok alapján még módosulhat (felső korlát bevezetése, mérték csökkentése), így megítélésünk szerint a becsült bevételi többlet kockázatos.

A **lakossági befizetések** túlnyomó részét lefedő SZJA befizetéseknél 2014. év végéig jelentkező 40-50 Mrd Ft-os többletnek a vártnál kedvezőbb bérkiáramlásnak, illetve a gazdálkodó szervek befizetéseinél jelzett kisadók elmaradásának van szerepe. A 2015. évi 1641,7 Mrd Ft-os előirányzat tervezésénél a magasabb bázisból adódó növekményt és a makrogazdasági folyamatokat figyelembe vették, továbbá a kamatjövödelmek bázisához képesti további csökkenésével számoltak. A KATA tervezett létszámbővüléséből fakadó 14,4 Mrd Ft-nyi kiesés véleményünk szerint nem lesz ilyen nagyságrendű, e tekintetben az adónem pozitív kockázatot hordoz. A tervek szerint a tárgyévre több, jelentős ellentétes költségvetési kihatással járó intézkedés kerül bevezetésre (első házások adókedvezménye, cafetéria átalakítása, nem öngondoskodást célzó termékek adókedvezményének csökkentése). Az intézkedéseket megalapozó számításokat az NGM megküldte, elfogadása esetén az SZJA bevételekben a kedvező makrogazdasági prognózis megvalósulása mellett kockázatot nem jelentenek.

Az **illetékbefizetésekből** származó – már a júliusi prognózisunkban is jelzett – 5-7 Mrd Ft-os többlet az ez év elejétől megfigyelhető a tervezettnél magasabb forgalmi adatokra vezethető vissza. A 2015. évi 120,0 Mrd Ft-os előirányzat számszerűsítésénél a bevételek szintjét kisebb

mértékben érintő szabályozásváltozással az NGM számolt, továbbá az utóbbi időszak kedvező forgalmi adatait figyelembe vették.

A központosított bevételeken belül a **megtett úttal arányos díj** 2014. évi várható összege az eddigi teljesítéseket figyelembe véve 6,0-10,0 Mrd Ft-tal elmaradhat az előirányzattól. A 2015. évi 169,0 Mrd Ft-os előirányzat a 2014. évi várható bevételt jelentősen, közel 40,0 Mrd Ft-tal meghaladja. A magasabb bevételi előirányzat oka a megtett úttal arányos díjbevételekkel kapcsolatos jogszabályváltozás, aminek kidolgozása folyamatban van. 2015. évtől a központi költségvetés közvetlen bevételét képezi az időalapú útdíj, aminek 34,6 Mrd Ft-os előirányzata, amely 2014-ben még az NFM fejezethez tartozó Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ intézményi bevételét képezte. 2015-ben az egyes finanszírozási feladatok jobb célzottsága és az államháztartási kapcsolatok jobb megjelenítése érdekében került átcsoportosításra a költségvetés központosított bevételei közé.

Költségvetés közvetlen kiadásai

A központi alrendszer bázisévi pénzforgalmi hiányára vonatkozó becslés a kiadási oldalon

6. számú táblázat

Ssz.	A 2014. évi hiány alakulására ható főbb hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) tényezők megnevezése	ÁSZ előrejelzésének eltérése a 2014. évi előirányzattól Mrd Ft-ban	
1.	Központi alrendszer várható kiadási megtakarításai (+) és többlet kiadásai (-):	-155,0	-142,0
	Ebből:		
1.1	Lakásépítési támogatás	30,0	38,0
1.2	Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások	-200,0	-200,0
1.3	Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap	15,0	20,0

Forrás: ÁSZ számítás, 2014. október

A 2014. évi I-IX. hónapban felhasznált 91,0 Mrd Ft összegű **lakásépítési támogatás** a teljes évi költségvetési előirányzatnak (159,2 Mrd Ft) mindössze 57,2%-át teszi ki, amely alapján az éves kiadási előirányzat időarányos részéhez képest 28,4 Mrd Ft megtakarítás keletkezett. A 2013. év azonos időszakában 92,7 Mrd Ft összegű lakásépítési támogatás kifizetés történt. Az alulteljesítést kiváltó okok között lehet megemlíteni, hogy az árfolyamgát rendszer lakossági igénybevétele elmarad az előzetes várakozásoktól, a megkötött árfolyamgát szerződések számát eredetileg 252,0 ezer darabra tervezték, 2014. április 30-ig megnyitott, aktív gyűjtőszámlák száma 169,7 ezer darab.

A 2014. évi várható kiadás 138,0 Mrd Ft, amely 13,3%-kal alacsonyabb a tervezett összegnél. Az előirányzat alulteljesülésének legfőbb oka – a fentiekben számszerűsített – az árfolyamgát rendszer lakossági igénybevételének elmaradása, valamint az árfolyam és a referenciahozamok változása.

A lakástámogatás 2015. évi tervezett összege 144,8 Mrd Ft, amely az előző évi tervezett összeghez képest 9,0%-kal kevesebb.

Egyéb lakástámogatások előirányzat bontása 2014., 2015. évben (adatok M Ft-ban)

	Technikai jogcímek	2014	2015
		Előirányzat	Előirányzat terv
1	Lakásépítési kedvezmény (régi szoc. pol.)	1300,0	1800,0
2	Megelőlegezett lakásépítési kedvezmény	6300,0	2500,0
3	Fiatalok otthonteremtési támogatása	200,0	250,0
5	Lakásépítési támogatás eredeti	3800,0	1450,0
6	Lakásépítési támogatás összeg emelés hatása	5300,0	0,0
7	Lakásépítési támogatás bővítésre	1100,0	0,0
8	Lakásépítési támogatás használt lakás vásárlásra	8100,0	4000,0
10	Kiegészítő kamattámogatás (új lakás építés, vásárlás céljából)	19 000,0	13 000,0
11	Jelzáloglevél kamattámogatás (használt és új lakás vásárlás, építés, bővítés, korszerűsítés)	33 000,0	30 000,0
12	Fiatalok és többgyermekes családok kamattámogatása	700,0	50,0
13	Otthonteremtési kamattámogatás	4200,0	2950,0
14	Devizahiteles kamattámogatás	500,0	10,0
15	Gyűjtőszámla hitel és közzsféra	26 800,0	36 190,0
17	Lakás takarékpénztári megtakarítások támogatása	37 400,0	44 300,0
18	Mozgáskorlátozottak támogatása	100,0	70,0
20	Folyósítási költség	1269,0	777,8
21	Garancia érvényesítése	800,0	800,0
22	Energia megtakarító hitelek kamattámogatása	5,0	0,0
23	1990 előtti Fix kamatozású hitelek kamat kiegészítése	0,5	0,2
24	Betétesek áruvás.kölcsönének kamattámogatása	0,5	2,0
25	Vizi közmű hitelek kamattámogatása	2000,0	750,0
26	Önkormányzati lakás felújítási célú hitelek kamattámogatása	300,0	70,0
27	Egyéb kamattámogatás	7000,0	5800,0
28	Lakáskommunikáció, pályázatkezelés	25,0	30,0
	Összesen	159 200,0	144 800,0

Forrás: NGM adatszolgáltatás

Az előző évi tervezett összeghez viszonyított 14,4 Mrd Ft-tal történő csökkenés fő oka, hogy a 2014. évi tervezésnél kalkuláltak egy 15,0 Mrd Ft összegű a lakásépítési támogatás összegének emelésére és felhasználásának kiterjesztésre irányuló intézkedés meghozatalával, amely nem valósult meg.

A Nemzeti család- és szociálpolitikai alap kiadásai 714,5 Mrd Ft-os eredeti előirányzatából 2014. I-IX. hónapban 517,6 Mrd Ft felhasználás történt, amely az éves előirányzat 72,4%-át képezte. A kiadások esetében összesen 18,3 Mrd Ft megtakarítás keletkezett az időarányos előirányzathoz viszonyítva, amelyet döntően a Családi támogatások 17,5 Mrd Ft alulteljesülése okozta. Az előirányzat kialakításakor figyelembe vett éves átlagos fogyasztói árindex a tervezetthez képest alacsonyabb szinten realizálódott, az előirányzat így időarányosan alulteljesült. Az ÁSZ becslése szerint e kiadási címben az év hátralévő részében a kiadás megtakarítás tovább nőhet, és az előirányzathoz 15,0-19,0 Mrd Ft várhatóan nem kerül felhasználásra.

A 2015. évre tervezett 653,0 Mrd Ft Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap keretösszegéből 424,5 Mrd Ft-ot képvisel a családi támogatások összege. A családi támogatások előirányzatán belül jelentős, 77,1%-ot tesz ki a családi pótlék értéke (327,3 Mrd Ft), amely 2015. évi tervezett összegének alakulását nagymértékben befolyásolja az élveszületések száma, amely a 2014. évben az előző év azonos időszakához képest – a KSH adatai szerint – mintegy 2,9%-kal emelkedett. A 2015-ben várható további élveszületés szám emelkedés nagysága azonban nem tudja teljes mértékben kompenzálni a rendszerből életkoruknál fogva kieső személyek számát, így kismértékű létszámcsökkenés prognosztizálható.

Az Alaphoz tartozik a korhatár alatti ellátások előirányzata, amelynek 2015. évi tervezett összege 138,8 Mrd Ft. A tervezett összeg 21,0%-kal marad el a 2014. évi tervezett értékhez képest. A korhatár előtti ellátások előirányzat 2014. évhez viszonyított csökkenését a jogosultak számának jelentős csökkenése indokolja, tekintettel a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvényre. A 2014. évi korhatár előtti ellátások létszámának és kiadásának változását az alábbi táblázat szemlélteti.

Várható létszám és kiadás alakulása a 2014. évben

8. számú táblázat

2014.	jan (tény)	febr (tény)	márc (tény)	ápr (tény)	máj (tény)	jun (tény)	júl (tény)	aug (tény)	szept (tény)	okt (várh)	nov (várh)	dec (várh)
Szolg.jár. LÉTSZÁM (fő)	37 562	37 775	37 767	37 689	37 588	37 395	37 295	36 987	36 748	36 637	36 532	36 427
<i>KIADÁS (Mft)</i>	7 003,6	7 028,2	7 010,6	7 004,9	6 984,7	6 964,2	6 941,7	6 912,8	7 016,9	6 950,0	6 930,0	6 901,3
Korhatár előtti LÉTSZÁM (fő)	62 758	63 287	63 487	63 710	63 781	63 907	64 055	61 287	58 124	56 014	53 904	51 782
<i>KIADÁS (Mft)</i>	7 841,9	7 901,3	7 928,9	7 949,1	7 874,7	7 938,1	7 989,6	7 652,0	7 261,9	6 850,0	6 500,0	6 399,2
Korhatár alatti össz. LÉTSZÁM (fő)	100 336	101 080	101 272	101 417	101 387	101 302	101 350	98 274	94 872	92 651	90 436	88 209
<i>KIADÁS (Mft)</i>	14 846	14 930	14 940	14 954	14 859	14 902	14 931	14 565	14 279	13 800	13 430	13 301

Forrás: NGM adatszolgáltatás

A **helyi önkormányzatok támogatásai** 2014. első 9 hónapjában 517,5 Mrd Ft-tal (72,3%-ban) teljesültek, amely az időarányostól 19,4 Mrd Ft-tal, 2,7 százalékponttal marad el, amelyet a központosított előirányzatok és a kiegészítő támogatások alacsony igénybevétele okozott. Előbbi esetében az éves teljesíthetőség a rendelkezésre álló információk alapján biztosított, míg az utóbbi esetében az önkormányzati feladatstruktúra átalakítása egy éves tapasztalatának hiányában a Kvtv. véleményben jelzett kockázatok továbbra is fennállnak. A 2015. évre tervezett kiadási összeg 690,5 Mrd Ft, amely 25,4 Mrd Ft-tal elmarad a 2014. évi tervadattól. A 2015. évi önkormányzati alrendszer pénzforgalmi egyenlege -15,0 Mrd Ft lesz. Ennek egyik fő oka, hogy az egyéb működési célú támogatási kiadások a 2014. évhez képest 45,0 Mrd Ft összegű kiadási többletet mutatnak. A kiadási többlet oka, hogy a 2014. évben nem került felhasználásra a Főgáz Zrt. részvények értékesítéséből származó bevétel, ami a 2015. évi felhasználás forrását képezi.

A 2015. évre tervezett 690,5 Mrd Ft összetételének változása a 2014. évi tervadathoz viszonyítva:

Módosító tételként jelentkezik:

- az adóssághkonszolidációban részt nem vett települések fejlesztéseinek külön támogatása, amely igénylésének biztosításához az eredetileg tervezett előirányzathoz képest 2,5 Mrd Ft többlettámogatás szükséges.
- a IX. fejezet irányszámának csökkentése a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ részére nyújtott 20,0 Mrd Ft értékű működési támogatással. 2015 szeptemberétől életbe lép a köznevelési törvényben meghatározott három éves kortól kötelező óvodai ellátás biztosítása, amelynek további 3,7 Mrd Ft támogatás igénye van.
- a hazai költségvetés tehermentesítése érdekében a 2014. évben felülvizsgálatra kerültek azok az előirányzatok, amelyek céljaiknál fogva uniós forrásokból megvalósíthatóak lennének 2014-2020-as uniós programokból.
- az adóssághkonszolidációban részt nem vett települési önkormányzatok fejlesztési támogatása előirányzat fejlesztési céljai az uniós forrásokból finanszírozhatóak lesznek 2015. évben, ezért a 12,5 Mrd Ft összegű előirányzat megszüntetéséről született döntés.
- Az államháztartási hiány csökkentése érdekében az E-útdíj 5,0 Mrd Ft összegű kompenzációja megszűnik. A részletek ismeretének hiánya miatt kockázati tényezőzt jelent az önkormányzati segélyezési rendszer áttervezése, amelynek célja a munkára ösztönzés, illetve a helyi szerepkör megerősítése. A módszer kialakítása folyamatban van.

Költségvetési fejezetek bevételei és kiadásai

A költségvetési törvényjavaslat fejezetekben megjelenő ún. meghatározó előirányzatainak alátámasztottság és a teljesíthetőség szempontjából történő elemzése – tekintettel a törvényjavaslat-tervezet 2014. október 20-i véglegesítésére és ÁSZ részére történő átadására – még folyik, ennek számszerűsített eredményét majd a törvényjavaslatról készített ÁSZ véleményben fogjuk ismertetni. Ebben e körben jelentős változások következtek be a 2014-es kiindulási alapot tekintve, (új, megszűnő előirányzatok, fejezetek közötti átadás-átvétel, feladatbővülés, feladatszűkülés) amely a tervezés jelen szakaszában nem minden esetben jelent már lezárt folyamatot, megnehezítve ezzel a tervezési folyamat ellenőrzését, az összemérhetőség alkalmazását (Az IM kiadási főösszege az átalakítások következtében közel ötödére zsugorodott).

A törvényjavaslat-tervezet jelenlegi értékeléséhez – tekintettel arra, hogy a fejezetek esetében általában a bázis szemlélet képezi a tervezés alapját – az ÁSZ által az első féléves költségvetési folyamatok alapján a KT részére készített kockázatelemzést kiegészítettük a központi költségvetési szervek, fejezeti kezelésű előirányzatok tekintetében azóta ismertté vált adatok, és a megjelent gazdasági prognózisok ismeretében.

A törvényjavaslat egy hónappal későbbi időpontban történő benyújtásával lehetőség nyílt a negyedéves ciklusokhoz igazodó egyes újabb prognózisok figyelembevételére, ami a realitásokhoz való közelítést jelent, ugyanakkor addig, amíg a valóságos gazdasági folyamatok meg nem történnek, mindig fennállnak a kockázatok is.

A költségvetési szervek 2014. háromnegyedévből teljesített kiadásai meghaladták az időarányost (90,3%-uk már teljesült), és magasabb összegűek voltak az előző év hasonló időszakáénál is.

A központi költségvetési szervek és fejezetek nettó kiadásait fékezte a kormányzati meg-szorító intézkedések bevezetése (összességében 110 Mrd Ft, mely jelentős részben a fejeze-teknel éreztette hatását) bevezetése, amely elsősorban a Kormány által jóváhagyott stratégiai jellegű társasági részesedésvásárlások fedezetének megteremtése miatt vált szükségessé (An-tenna Hungária Zrt., a Magyar Gáz Tranzit Zrt. állami tulajdonba vétele, az AVE Magyaror-szág Kft. és a Főgáz Zrt. megvásárlásának tőkeemelés útján történő finanszírozása).

A 2014. évi várható adatok tükrében, mintegy 20%-os túlteljesítés várható a költségvetési szervek kiadásainál, és közel a terv szintjén teljesítenek majd a szakmai fejezeti kezelésű elő-irányzatok, illetve azok uniós kiadásai.

A költségvetési szervek kiadásai a tervezett meghaladó emelkedése a választási év költségein túlmenően új feladatokban, szervezeti változásokban, átalakításokban, átszervezésekben és egyéb intézkedések hatásaiban keresendők, pl. a magasabb bevételek felhasználásának következtében is (ide tartozik a maradvány felhasználása is) nőttek a kiadások.

Vannak bizonyos feszültségpontok, bizonytalansági tényezők a 2014. évi kiadások teljesítésében, de **az első féléves folyamatokhoz képest a háromnegyedévre nem jelentkeztek ezen a területen újabb lényeges kockázatok.**

Kockázatot rejt az EU által finanszírozott programok költségvetési hatása az ebben érintett fejezeteknél (ME, VM, NFM, BM), mivel a költségvetés (a fejezeten belüli előirányzat) előlegezi meg a támogatásokat, akkor is, ha azok időben eltolódva vagy vita esetén csak részben érkeznek meg.

Az államháztartás számára feszültséget jelenthet a tavalyról áthúzódott kötelezettségek, így pl. a kórházi adósságok görgetése, valamint a költségvetési szervek tartozásállománya, ugyanakkor az évközi zárolási, valamint egyensúlyjavító intézkedések révén további egyetemleges megszorításokra nem volt szükség a költségvetési szervek, fejezeti kezelésű előirányzatok esetében és a zárolások egyenlőre érvényben vannak.

Továbbra is sajátos kockázatot rejtenek az ún. felülről nyitott előirányzatok, amelyek a **központi alrendszer azon előirányzatai, melyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet az előirányzattól. Ezen előirányzatok külön engedély nélkül, vagy engedéllyel túlléphetők, ezért bizonytalanságot hoznak a költségvetésbe, mivel túlteljesítésük előre nehezen prognosztizálható.**

A realizált bevételek mind a költségvetési szervek, mind a fejezeti kezelésű előirányzatok esetében már **meghaladták a 2014-re tervezett**, 104,6%-on álltak a 3. negyedév végén a szervezeteknél és 2,3-szoros volt a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok esetében. **A bevételek nagyságrendje** ebben a körben ugyanakkor (mintegy 70 Mrd Ft volt a 3. negyedév végi teljesítés) a szakmai előirányzatoknál **a kiadásokéhoz képest** (1216,1 Mrd Ft) **nem számottevő.**

A költségvetési szervek kiadásaira 2015-ben *mindössze* 3,0%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéra 9,7%-kal terveztek többet, mint 2014-ben. A szervezetek 3322,6 Mrd Ft-ot költhetnek a tervek szerint, a fejezeti kezelésű előirányzatokra 1146,6 Mrd Ft-ot terveztek. A tervszámok alapján az előző évi 55%-os szintről 60%-ra növekszik a költségvetési szervek, fejezeti kezelésű előirányzatok kiadási főösszege belüli részaránya. A rendelkezésre álló adatok szerint minden összetevő aránya nő, de legnagyobb a részarány növekedése az uniós programokból támogatott kiadásokénak (3%), a fejezeti kezelésű előirányzatok 0,8%-os, a szervezetek 0,4% -os részarány növekedést érnek el.

A 2015. évi költségvetésben – a költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatokon megtervezett kiadások takarékos, fegyelmezett költségvetési gazdálkodással teljesíthetők. A fejezeti kezelésű előirányzatok 2014-ben várhatóan nem érik el az erre az évre tervezett kiadási összegeket.

A 2015-re tervezett intézményi saját bevételek közel azonos szinten kerültek tervezésre a 2014. évvel, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon mintegy 10 Mrd Ft-tal kisebb bevételre számítanak, amely terv a várható adatok ismeretében **nem hordoz kockázatot, inkább alultervezettnak mondható** (a 3. negyedévben már túlteljesültek a 2014-re tervezett bevételek elsősorban az EU-s pénzek túlköltéséből és a maradványok nagyobb arányú felhasználásából eredően).

Egyfajta bizonytalanságot jelentenek azok a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendeletben foglalt, fejezetek közötti feladatátcsoportosítások, melyeket forrás oldalról jelenleg nem támasztanak alá aláírt megállapodások (Pl. Kormányhivatalok IM-től a ME-hez kerülése).

Egyes fejezetek az előző évvel azonos összegű **fejezeti tartalékot terveztek** (OGY, mintegy 0,5 Mrd Ft összegben, Biróságok 1,5 Mrd Ft összegben, Úgyészség 0,7 Mrd Ft), ugyanakkor Vis maior támogatásként tavaly tervezett 7,7 Mrd Ft helyett 2015-re nem terveztek semmit a IX. helyi önkormányzatok támogatásai fejezetnél. A KKM fejezet az előző évben nem, 2015-re viszont 1,0 Mrd fejezeti tartalékot képezett, az előző évinél 1,0 Mrd Ft-tal kisebb, de 4,0 Mrd Ft tartalék van a az állami vagyonnak kapcsolatos kiadások között, az előző évi tartalék felét képezték meg 0,5 Mrd Ft összegben a nemzeti földalapról. Néhány egyéb fejezet is tervezett kisebb összegű tartalékokat nem várt kiadásaiak fedezetére.

Nem ismeretesek, ezért nem felmérhetők a szervezetkorszerűsítés jegyében a jövő évben végrehajtani tervezett szervezet átalakítások kockázati hatásainak, pl. a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet esetében.

A költségvetési tervezésben nem hozott áttűtő változást a felülről nyitott előirányzatok körének módosulása 2015-ben, így a 2015. évben is számolni kell azok hatásaival. Bizonyos realitás érvényesítését jelenti ezeknél az előirányzatoknál, hogy a tervezésük során – a rendkívüli esetektől eltekintve, ahol pl. jelentős és kiszámítható változás lépett életbe, mint az öregségi nyugellátás – általában az előző évi teljesítés szintjével számol a következő évi költségvetés és a gyakorlati tapasztalatok szerint a túlteljesítés nem általános jelenség.

A felülről nyitott előirányzatok közül 2015-ben kikerültek egyes előirányzatok pl. Kampányköltségek, Települési önkormányzatok adóssághozzájárulása, ugyanakkor új előirányzatok is bekerültek, mint pl. CEF Projektek, Uniós programok ÁFA fedezete, stb.

A nagyságrendek érzékeltesítéséhez pl. a LXXI. fejezetben a Nyugdíjbiztosítási alap kiadásainak szinte teljes összege (99,6%-a) felülről nyitott előirányzatként került tervezésre több mint 3000,0 Mrd Ft nagyságrendben. Az uniós programok keretében tervezett előirányzatok is hasonló nagyságrendet jelentenek a nyitható előirányzatok között, a mintegy 2600,0 Mrd Ft eredeti támogatási összegük a támogatások felhasználása érdekében, a támogatások folyósításának elmaradása esetén életbe lépő átcsoportosítási szabályokra vonatkozó rendelkezésekben foglalt lehetőségek kimerülése után azok 30%-ával, a fölött a Kormány döntése alapján túlléphetők.

Vannak olyan, 2014-ben még nem létező új előirányzatok is a 2015. évi költségvetés fejezeteiben, melyek tervezéséről a tervezési munka jelenlegi stádiumban nem állnak rendelkezésre részletes adatok.

Ilyen előirányzat pl. a közérdeklődésre is számot tartó Paksi atomerőmű beruházás 28,2 Mrd Ft-os összege, vagy a Nemzeti Kommunikációs Hivatalról és a kormányzati kommunikációs beszerzések központosított közbeszerzési rendszeréről szóló 247/2014. (X. 1.) Korm. rendelettel létrehozott szervezet működésére tervezett költségek, de számos ilyen előirányzatot tartalmaz még a tervezet.

Ezekben az esetekben **még nem ismeretesek a 2015. évi tervadatokat alátámasztó, a fejezetektől bekért dokumentumok, háttérszámítások, szöveges anyagok**, ezek feldolgozása már elkezdődött, de végleges összefoglaló anyag csak a későbbiekben készül.

Az Unió támogatások alakulása 2015. évben

A 2007-2013-as uniós ciklus programjai, egyéb uniós előirányzatok

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból a kedvezményezettek részére teljesített kifizetések mértéke a 2014. év első kilenc hónapja során összesen 1443,6 Mrd Ft volt, amely az időarányos teljesítéshez képest 67,2%-os volt. A támogatásokra fordított uniós források 87,0%-át, 1256,2 Mrd Ft-ot a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (NSRK) programjai tették ki. A NSRK programjain belül leginkább a közlekedési, környezeti és energetikai projektek kifizetései számottevőek. A vidékfejlesztési támogatásokra, ezen belül is az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programra 2014. III. negyedévig összesen 157,4 Mrd Ft, az Egyéb európai uniós támogatásokra pedig 16,7 Mrd Ft összegű kiadás teljesült.

Az NSRK-hoz tartozó operatív programokra a 2014. évi módosított bevételi előirányzatának csak alig fele, azaz 780,6 Mrd Ft (48,4%) érkezett be az év első kilenc hónapjában. A jelentős elmaradás oka, hogy az EU Bizottság több uniós program támogatását felfüggesztette év közben, szabálytalanságból, illetve az intézményrendszer átszervezéséből adódóan. Az elmaradt uniós bevételekből fakadóan az NSRK 2014. évi finanszírozásához szükséges források biztosítása érdekében a Kormány az 1510/2014. (IX. 16.) számú határozatában jóváhagyta 200,0 Mrd Ft összegben jóváhagyta az NSRK kiadási/támogatási előirányzatainak a túllépését azzal, hogy az uniós támogatások EU Bizottság általi utalását követően a beérkező forrás visszarendezése (a felhasznált hazai források visszapótlása) szükséges. A KT anyag írásakor a likviditási hiány elkerülése érdekében már 65,0 Mrd Ft megnyitására került sor a KEOP és a KÖZOP esetében.

Az ERFA támogatású KÖZOP forrásokra továbbra sem érkezik uniós támogatás az „aszfaltkeverő” ügyben zajló Bizottsági egyeztetések lezárásig, ami 2015-ben várható. A szabálytalanság miatti, 30,0 Mrd Ft-ra prognosztizált korrekció az ÁSZ véleménye szerint alultervezett (túl optimista), a KT elemzés írásakor rendelkezésre álló információk alapján az EU Bizottság álláspontja szerint 90-95,0 Mrd Ft visszafizetés várható. A KÖZOP támogatási keretének felhasználása érdekében a költségvetési támogatás (mint nemzeti társfinanszírozás) terhére folytatódnak a támogatások kifizetése.

Az uniós források felhasználásának nyomon követése érdekében a Kormány elrendelte az NSRK 2014. évi munkatervében a rendszeres tájékoztatás-adást az előírt 2001,9 Mrd Ft kifizetések teljesítéséről, és elmaradás esetén felszólította az érdekelt minisztereket a negyedéves kifizetési céltól történő elmaradás felszámolására. A megtett intézkedésekkel a 2014. évi kiadási előirányzat (1948,8 Mrd Ft) közel 100%-ban realizálódik.

Az előirányzatok 2015. évi tervezése az n+2 szabály értelmében a „maradék” (a még hátralevő kifizetések/bevételek) betervezését jelentette. A 2015. évre tervezett NSRK kiadási (1849,2 Mrd Ft), bevételi (1271,5 Mrd Ft) és támogatási (577,7 Mrd Ft) előirányzatai 1-5% közötti összegekkel térnek el a 2014. évi várható teljesítésektől. Az ÁSZ véleménye szerint – a 2014. évhez hasonlóan szigorú munkaterv és számonkérés szinten tartása esetén – reális az azonos nagyságrendű kifizetés teljesítése. A bevételek teljesülése szempontjából további szankciók (az EU Bizottság részéről történő felfüggesztések) jelenthetnek kockázatot.

Az **egyéb uniós előirányzatok** a Svájci Alap Támogatásából megvalósuló projektek, az EGT, Norvég Alap támogatásából megvalósuló projektek 2009-2014, valamint – 2015. év új előirányzataként – a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) előirányzatokat tartalmazza. A Svájci Alap allokációjára vonatkozó 100%-os kötelezettségvállalást követően 2015-ben is zajlik a még folyamatban lévő projektek

végrehajtása, illetve azok folyamatos kifizetése, amely kapcsán betervezett előirányzatok várhatóan realizálódnak. Az EGT, Norvég Alap tekintetében az EGT/Norvég Civil Támogatási Alapnál a közelmúltban történt események miatt a 2015. évre előirányzott – a donor államoktól érkező – 11,9 Mrd Ft hozzájárulás teljesülése nagymértékben kockázatos. Az RSZTOP – a 2014-2020 évekre közel 35 Mrd Ft-os keretösszeggel, 85-15%-os uniós és nemzeti finanszírozási aránnyal – szeptemberben benyújtásra került az EU Bizottsághoz, elfogadása 2015. év elején várható. A 2015. évre betervezett 0,3 Mrd Ft támogatás, 2,3 Mrd Ft kiadási, valamint 2,0 Mrd Ft bevételi előirányzat nem kockázatos.

A 2014-2020 programozási időszakban ESB alapokból finanszírozott programok

Az EU Bizottság 2014. szeptember 11-én fogadta el a 2014. január 1. és 2020. december 31. közötti időszakra vonatkozó Megállapodást, mely azonosította Magyarország legfontosabb kihívásait és kitzúzte fő fejlesztési prioritásait. A Megállapodás rögzítette, hogy a Magyarországra érkező ESB alapok hogyan támogatják az EU Európa2020 stratégiájának céljait, miközben integrálja Magyarország Nemzeti Reform Programjának és az Európai Tanács országspecifikus ajánlásainak releváns üzeneteit is.

A Megállapodásban kijelölt fejlesztési irányok részleteit kilenc operatív programban rögzítik: az SA/KA forrásaira épülő hét ágazati és területi operatív program (GINOP, VEKOP, TOP, IKOP, KEHOP, EFOP, KÖFOP)⁵, az EMVA forrásainak felhasználását meghatározó Vidékfejlesztési Program (VP), és az ETHA operatív program (Magyar Halmazdasági OP: MAHOP).

A Megállapodás a 2014-2020-as programozási ciklus átfogó nemzeti fejlesztési céljaként a fenntartható, magas hozzá adott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővítésére épülő gazdasági növekedést határozta meg. Indikatív jelleggel meghatározta az operatív programok forrásallokációs összegeit (összesen 25 038 545 769 euró értékben). Hazánk a közel 1% Technikai segítségnyújtást a Megállapodás értelmében a KA, EMVA és ETHA terhére tervezte be.

A KT elemzés készítésekor hét operatív program vonatkozásában a Kormány jóváhagyta azok tervezetét és felhatalmazta a programok tervezéséért felelős minisztereket, hogy nyújtsák be azokat az EU Bizottság számára. Az operatív programok elfogadása folyamatban van, végső elfogadásuk ideje nem prognosztizálható. Az első pályázatok 2014 októberében meghirdetésre kerültek a GINOP (5 darab), az EFOP (2 darab) és a KEHOP (2 darab) terhére, összesen több mint 100 Mrd Ft értékben. Az operatív programok elfogadásáig ezek a hazai költségvetést terhelik.

A 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programoknál a 2014. évre tervezett (41,2 Mrd Ft) bevételi és kiadási előirányzatok tekintetében megállapítható, hogy az első kilenc hónap során a bevételi, kiadási előirányzatokon teljesülés nem történt, év végére sem várható. A tervezés 2015. évre operatív programonként, a 2007-2013-as periódus gyakorlatának megfelelően történt. A költségvetési törvényjavaslatban összesen 47,7 Mrd Ft hazai támogatással, 285,7 Mrd Ft kiadási és 237,9 Mrd Ft bevételi előirányzattal számoltak. Az ÁSZ véleménye szerint a bevételi előirányzat teljesíthetősége az operatív programok EU Bizottság általi elfogadásának időbeli függvénye.

⁵ GINOP Gazdaságfejlesztés és Innovációs OP; VEKOP Versenyképes Közép-Magyarország OP; TOP Terület- és Településfejlesztési OP; IKOP Integrált Közlekedésfejlesztési OP; KEHOP Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP; EFOP Emberi Erőforrás fejlesztési OP; KÖFOP Közigazgatás és Köszolgáltatás-fejlesztési OP

Egyéb uniós bevételek

Az egyéb uniós bevételek – amelyek összetevői a vám-, illetve a cukorágazati hozzájárulás beszedési költsége, valamint az uniós támogatások utólagos megtérülése – tervezett mértéke 2015. évre vonatkozóan 54,4 Mrd Ft, amely a 2014. évi előirányzatot 67,6%-kal haladta meg.

Az előirányzathoz 2014. év első kilenc hónapja során összesen 12,3 Mrd Ft teljesült, az időarányos teljesítés mértéke 37,9% volt. A jelentős elmaradás az uniós támogatások utólagos megtérülése költségvetési soron jelentkezik, mivel az időarányos teljesítés mindössze 16,9% (időarányos elmaradás: 13,3 Mrd Ft).

Az **uniós támogatások utólagos megtérülése** a központi költségvetési fejezeteknél elszámolt különböző alapokból finanszírozott uniós támogatásokhoz kapcsolódik. Kohéziós Alap esetében a kedvezményezetteknek megítélt támogatás utolsó 20%-át a hazai költségvetés előlegezi meg az ún. záró kifizetésig, amit a teljes program pénzügyi elszámolása után az EU Bizottság térít meg. A Kohéziós Alaphoz tartozó kohéziós projekt-zárásokra vonatkozó dokumentumokat az Igazoló hatóság az EU Bizottság részére megküldte, azokat az EU Bizottság folyamatosan vizsgálja felül, majd dönt az utolsó 20% kifizetéséről. A jövő évben várható (hosszú ideje húzódó) projektzárások miatt a költségvetési törvényjavaslat 20,1 Mrd Ft-tal több, összesen 43,1 Mrd Ft uniós megtérülést irányzott elő a 2015. évben.

Hozzájárulás az EU költségvetéséhez

A XLII. fejezet kiadásai közt megjelenő Hozzájárulás az EU költségvetéséhez 2015. évi előirányzatának összege 295,1 Mrd Ft, amely a 2014. évi eredeti előirányzathoz képest mindösszesen 2,2%-kal, 6,4 Mrd Ft-tal magasabb. Az ÁFA alapú hozzájárulásból, a GNI alapú hozzájárulásból, valamint a Brit korrekcióból álló – felülről nyitott – előirányzat a 2014. év III. negyedév végéig 224,5 Mrd Ft-ban (77,8%-ban) időarányosan teljesült. Az előirányzott 2014. évi 228,7 Mrd Ft összegű befizetés várhatóan realizálódik. A 2015. évre az EU által meghatározott GNI hozzájárulásunk egy esetlegesen előálló többlet-befizetést, mint tartalékot is tartalmaz (pl.: természeti katasztrófák esetén) 4,5 Mrd Ft értékben az előző évekhez hasonlóan. Az előirányzat kockázatot nem hordoz.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai

9. számú táblázat

adatok Mrd Ft-ban

	törvényi előirányzat 2014.	módosított előirányzat 2014.	várható 2014.	2015. terv	2015. terv aránya a módosított előirányzathoz	2015. terv aránya a 2014. várhatóhoz
E.Alap bevétel	1 884,2	1 884,3	1 921,0	1 914,9	101,6%	99,7%
E.Alap kiadás	1 884,2	1 884,3	1 892,1	1 914,9	101,6%	101,2%
egyenleg	-	0,0	28,9	-		
Ny. Alap bevétel	2 964,6	2 964,7	3 114,3	3 034,5	102,4%	97,4%
Ny. Alap kiadás	2 964,6	2 964,7	2 946,5	3 034,5	102,4%	103,0%
egyenleg	-	-	167,8	-		
tb.alapok egyenlege	-	0,0	196,7	-		

Forrás: a törvényjavaslat tervezet adatai alapján ÁSZ számítás.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak várható egyenlege év végén 196,7 Mrd Ft-ban prognosztizálható, amely a Nyugdíjbiztosítási Alap (Ny. Alap) 167,8 Mrd Ft és az

Egészségbiztosítási Alap (E. Alap) 28,9 Mrd Ft év végére várható egyenlegéből tevődik össze.

A 2015. évre a társadalombiztosítási alapok tervezett előirányzata 4949,4 Mrd Ft, amely a 2014. évi módosított előirányzatot (4848,9 Mrd Ft) 2,1%-kal haladja meg. Az alapok bevételi oldalán a 2015. évre tervezett adat a 2014. évi várhatónak az Egészségbiztosítási Alap esetében a 99,7%-a, a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében a 97,4%-a, azaz a várhatónál alacsonyabb bevétellel tervezik. A kiadási oldalon ezek az arányok 101,7% és 103,0%.

A társadalombiztosítási alapok 2015. évre vonatkozó bevételeit befolyásoló tényező, hogy a szociális hozzájárulási adó az Ny. Alap és az E. Alap közötti felosztásának aránya a 2014. évi 96,3-3,7%-ról 86,92-13,08%-ra változik.

A Nyugdíjbiztosítási Alap többletének keletkezésében kiemelt szerepet játszott az év első kilenc hónapjában a járulékbévételek, hozzájárulások, ezen belül a szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része és munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulék időarányost 4,4 százalékponttal meghaladó teljesítése, nominálisan 90,3 Mrd Ft, amelynek év végére várható többlete 128,9 Mrd Ft lesz. A biztosított nyugdíjjárulék 2,9 százalékponttal haladta meg az időarányos előirányzatot, ez 24,8 Mrd Ft többletet jelent, és év végére várható többlete 32,1 Mrd Ft. Ezek a többletbevételek a gazdasági növekedés felfutásából és a foglalkoztatás bővüléséből adódnak. További tényező, hogy a kisvállalkozók az új adónemeket (KATA, KIVA) a tervezetthez képest kisebb létszámban vették igénybe, így az új adónemek helyett az általános módon fizetik a közterheket, amelynek része a szociális hozzájárulási adó.

Az Ny. Alap bevételeinek 99,0%-át 2015-ben is a szociális hozzájárulási adó és biztosított nyugdíjjárulékok képezik. Ezek mértéke 2015. évre vonatkozóan nem változik (27%, illetve 10%. Utóbbi esetében a járulékfizetésnek felső korlátja nincs.)

A nyugellátás előirányzatának tervezésénél a 2014. évre várható nyugellátások összegéből kiindulva (2924,3 Mrd Ft) 1,8%-os fogyasztói árnövekedést kalkuláltak a nyugdíjemelés meghatározásánál (52,0 Mrd Ft). További tényező a nyugdíjkorúak létszámának változása, amely a 2014. évi 2188 ezer főről 2015. évre 2197 ezer főre változik (11,5 Mrd Ft), illetve a cserélődés hatása (29,3 Mrd Ft). A létszámalakulást mind a bázisévben (2014), mind a tárgyévben (2015) jelentősen befolyásolja a megkezdődött korhatár-emelési folyamat. Az e két év szempontjából figyelembe veendő változás az 1952-ben születettek korhatárának 62,5 évre, valamint az 1953-as születésűek korhatárának 63 évre emelése. Az előbbi hatása, hogy az 1952-es évjárat 2014 helyett 2014. II. félév – 2015. I. félév során éri el a korhatárt. Az utóbbi következménye pedig, hogy 2015. II. féléve olyan időszak, amely alatt senki nem érheti el a nyugdíj-korhatárt. A negyven év jogosultsági időt teljesítő nők éves átlagos létszáma 115 ezerről 135 ezer főre, vagyis 17,1%-kal nő.

Így a nyugellátásokat összességében 2015. évben a 2014. évi várható kiadásokat 3,2%-ban meghaladóan tervezték. A tervezés során többször változtak a makrogazdasági paraméterek, ezen belül a fogyasztói árindex (2,5%, 2,2%, 1,8%). Az 1,8%-os paraméterrel történő tervezés a nyugellátások kiadásában 57,4 Mrd Ft megtakarítás jelentett a 2,5%-os, és 16,1 Mrd Ft-ot a 2,2%-os fogyasztói árindex- szel történő tervezéshez képest.

Az Egészségbiztosítási Alap első kilenc havi 28,6 Mrd Ft összegű többletét a bevételek 1442,3 Mrd Ft összegű, az időarányost 1,5 százalékponttal meghaladó teljesítése okozza.

Az E. Alap szociális hozzájárulási adó és járulékok bevételi előirányzata 82,7 Mrd Ft várható teljesítés mellett 2015. évben 310,2 Mrd Ft-ra emelkedik. Ezzel párhuzamosan a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére átvett pénzeszköz a 2014. évi 345,0 Mrd Ft módosított

előirányzatról 2015. évre 197,5 Mrd Ft-ra csökken, így a rokkantsági rehabilitációs ellátások 337,3 Mrd Ft kiadásának fedezete nem csak az átvett pénzeszköz, hanem a szociális hozzájárulási adóból származó bevétel is. A szociális hozzájárulási adó esetében a Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében igénybe vehető célzott szociális hozzájárulási adókedvezményeket 2015-től a költségvetési szervek nem érvényesíthetik. Az egészségügyi hozzájárulás előirányzatot érintő legfontosabb változás, hogy a cafetéria juttatások EHO terhe a szociális hozzájárulási adóval azonos szintre (27%) kerül megemelésre. A népegészségügyi termékadó előirányzatot érintő változás, hogy az európai jogharmonizáció jegyében az alkoholdermékek esetében a magasabb adómérték megszüntetésre kerül, helyette ezen körbe tartozó termékekre – a gyümölcsből és a gyógynövények felhasználásával előállított alkoholdermékek kivételével – népegészségügyi termékadó fog vonatkozni, mégpedig alkoholtartalomtól függően differenciált adómértékkel. Így ez az előirányzat a 2014. évi várható 19,6 Mrd Ft-ról 2015-ben 24,9 Mrd Ft-ra nő.

Az E. alap kiadásai az év első kilenc hónapjában 1413,7 Mrd Ft-ban, 75%-on, időarányosan teljesültek. Az E. Alap 2015. évi meghatározó kiadási előirányzatát a 2014. évi bázis alapján, a várható kiadásokat 1,2%-kal meghaladóan tervezték.

A gyermekgondozási díj tervezése során a bruttó átlagkereset emelkedésének KSH által jelzett adatait, a GYED-extra intézkedéscsomag TAJ szintű adatállományok felhasználásával vizsgált hatását, valamint a gyermekvállalási kedv igénybevételre gyakorolt hatását vették figyelembe. A gyermekgondozási díj tárgyévi eredeti előirányzata 106,3 Mrd Ft volt, a 2015. évi tervezett előirányzat 110,0 Mrd Ft. A gyógyító-megelőző ellátásokon belül a törvénytervezetben új tételként jelent meg a háziorvosi ellátórendszer megújításának első ütemére szánt 10 Mrd Ft kiadás. A gyógyító-megelőző ellátások kiadásainak tárgyévi eredeti előirányzata 931,9 Mrd Ft volt, a 2015. évi tervezett előirányzat 950,4 Mrd Ft. A gyógyszer-támogatás kiadásainak tárgyévi eredeti előirányzata 294,1 Mrd Ft volt, a 2015. évi tervezett előirányzat 298,1 Mrd Ft.

A társadalombiztosítási alapok 2015. évre tervezett bevételi előirányzatai a 2012. évtől figyelembe vett teljesítési adatok alapján teljesíthetőek, és alacsony kockázatot hordoznak. A kiadások alátámasztottak és elegendőek a közfeladat ellátásához, az előirányzatok megalapozottak.

Állami vagyonnal összefüggő bevételek és kiadások alakulása

Az **Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** 209,9 Mrd Ft-os eredeti előirányzatából 2014. I-IX. hónapban 75,4 Mrd Ft teljesült, amely az éves előirányzat 35,9%-át képezte. Az alulteljesítést a frekvenciahasználati jogosultságok tárgyában kiírt pályázat sikeres lezárása eredményeképpen az ÁSZ becslése szerint teljesül.

A 2014. évi várható bevétel – NFA nélkül számítva – 174,1 Mrd Ft. A főbb bevételi előirányzatok közül az osztalék bevétel várhatóan 7,0 Mrd Ft-tal túlteljesítésre kerül. A 2014. évi várható túlteljesítés a MOL Nyrt. 2014. évi egyszeri eszközértékesítéseiből elért egyedi többletbevételekből származik, amelynek megismétlődése a következő évekre nem várható.

A 2015. évben – az NFA nélkül számított – Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések várható összege 235,2 Mrd Ft. A főbb bevételi előirányzatok közül az osztalékbevételeket a tavalyi évnél kevesebb összeggel 27,5 Mrd Ft-tal tervezik (3,8%-kal kevesebb az előző évinél). A Frekvenciahasználati jog értékesítéséből származó bevétel jogcímen nem terveznek összeget a 2015. évben. Kibocsátási egység értékesítéséből származó bevétel jogcímen 19,3 Mrd Ft-ot terveznek, ami az előző évi tervadathoz képest 4,6%-kal magasabb. A 2015. évi Állami vagyon bevételei közé betervezésre került az egyéb értékesítési és hasznosítási bevételek

előirányzaton egy 168,8 Mrd Ft összegű tétel, amely összetételének véglegesítése még folyamatban van. Előzetes információk alapján az említett összeg a Beruházási Alap forrását fogja képezni, azonban a bevételi előirányzat nem teljesülése esetében a beruházások felfüggesztésre kerülhetnek.

Az **Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** 180,9 Mrd Ft-os eredeti előirányzatából 2014. I-IX hónapjaiban 149,0 Mrd Ft felhasználás történt, amely az éves előirányzat 82,4%-át képezte. A kiadások volumene a korábbi szerényebb teljesítés után túlteljesítést mutat.

A 2014. évi várható teljesítés – az NFA kiadási összegét mellőzve – 350,7 Mrd Ft. A jelentős túlteljesülést az állami tulajdonosi részesedések növekedését eredményező kiadások 169,2 Mrd Ft összegű, az MNV Zrt. Tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kifizetések 75,2 Mrd Ft összegű, valamint az MVM Zrt. tőkeemelésére fordított 77,0 Mrd Ft összegű túlteljesülése okozza.

A 2015. évre 197,9 Mrd Ft kiadás kerül betervezésre, amelyből számottevő kiadás az MVM Zrt. tőkeemelésének 2014. évi eredeti előirányzatához képest történő 50,0 Mrd Ft összeggel magasabb tervezett előirányzata.

A központi alrendszer hiánya, az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások

Tartható-e a központi alrendszer 2014-re tervezett pénzforgalmi hiánya?

2014. első kilenc hónapjában az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi egyenlege -844,6 Mrd Ft volt. A deficit a központi költségvetés 1036,8 Mrd Ft-os hiányából, valamint az elkülönített pénzalapok 34,3 Mrd Ft-os és a társadalombiztosítási alapok 157,9 Mrd Ft-os többletének egyenlegéből adódik. Az államháztartás hiánya 2014. szeptemberéig az egész évre tervezett 984,6 Mrd Ft-os az éves előirányzat 85,8%-át tette ki. Ez az éves tervezett hiányhoz viszonyított arány alacsonyabb az előző évekhez képest, ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra, hogy az arányok összehasonlítását az egyes évek évközi intézkedései torzítják. A kiadások és a bevételek éven belüli eltérése eloszlása 2014-ben sem időarányos, emiatt az év első felében a kiadások meghaladták a bevételeket. A második félévben viszont a bevételek esetében több olyan tétel várható, amelyek az év során nem egyenletesen folynak be a költségvetésbe.

Érdemes megjegyezni, hogy az idén nyáron benyújtott költségvetési módosítás⁶ – elfogadása esetén – a pénzforgalmi egyenleget a vállalati részesedésvásárlások miatt mintegy 152,0 Mrd Ft-tal 1136,6 Mrd Ft-ra növeli meg, módosítva a pénzforgalmi hiánycélt (az uniós módszertan szerint számolt egyenleget viszont nem befolyásolja).

A megküldött 2015. évi költségvetésről szóló törvényjavaslat tervezet az államháztartás központi alrendszerének hiányát 882,1 Mrd Ft-ban állapítja meg, a két TB Alap egyenlege 0 M Ft. A központi alrendszer 2015. évi hiánya a 2014. évi tervezett hiány összegénél 10,4%-kal, a 2014. évi várhatónál 4,6%-kal alacsonyabb értékben határozták meg.

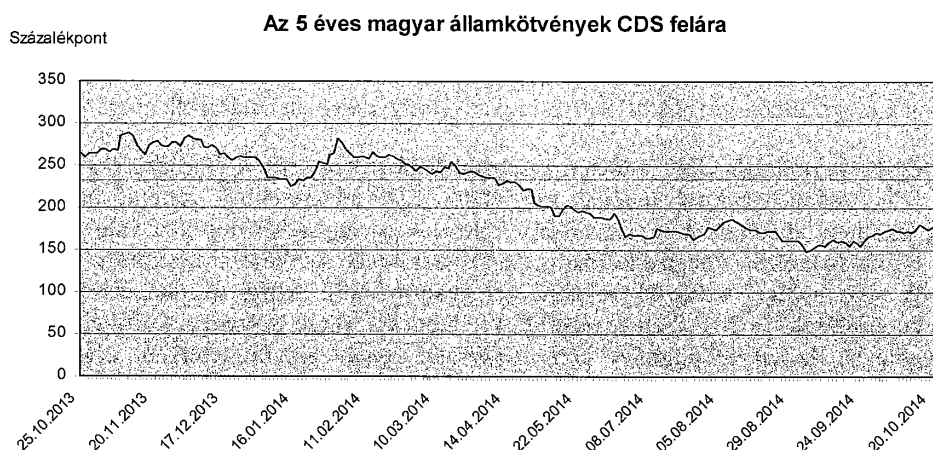
Az adósságkezeléshez kapcsolódó **kamatbevételekből** 2014. évben várhatóan 303,4 Mrd Ft folyik be a központi költségvetésbe, közel háromszorosa a 102,4 Mrd Ft-os éves

⁶ T/804. sz. törvényjavaslat a Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény módosításáról

előirányzatnak. A **kamatkiadások**⁷ 2014. évben várhatóan 1305,7 Mrd Ft-ot tesznek ki, amely több mint 3%-kal alatta marad az előirányzatnak. A kamatbevételek növekedését az állam kedvező tőkepiaci műveletei eredményezték, amelynek során a korábbi magas hozamú államkötvényeket alacsonyabb hozamúra cserélték.

A központi költségvetés 2015. évi előirányzata 82,6 Mrd Ft kamatbevétel és 1112,3 Mrd Ft kamatkiadás. A 2015. évi kamatbevétel előző évi várhatótól való elmaradását a KESZ kisebb átlagos állománya és a KESZ-re prognosztizálható kisebb kamatláb okozza. Jelentős hatással van továbbá a kamatbevételek előző évhez mért csökkenésére a hiányt finanszírozó államkötvények felhalmozott kamata. A vártnál nagyobb hozamcsökkenés 2014-ben nagy összegű pénzforgalmi kamatbevétel eredményezett. A kamatkiadás előirányzatának előző évhez mért mérséklődését a kamatszint csökkenése, valamint a devizában fennálló adósság állományának csökkenése eredményezi. A kamatok csökkenéséhez hozzájárulnak a CDS (ország kockázati) felárak csökkenése, amely elmúlt egy évi alakulását a következő grafikon mutatja be:

6. számú ábra

Forrás: <https://www.dbresearch.com>

A **nettó kamategyenleg** 2014. év végén várható értéke pénzforgalmi szemléletben 1002,3 Mrd Ft lesz. A 2015. évi költségvetésben a Kormány 27,3 Mrd Ft-tal nagyobb összeget, 1029,6 Mrd Ft-ot irányzott elő. Az előirányzat növekedést egy 2014-ben elszámolt – 2015-ben nem várható – egyszeri kamatbevétel elmaradása okozza. Az államadósság nominális növekedéséből eredő kamatkiadás növekedést, valamint a bázis évi egyszeri kamatbevétel kiesés jelentős részét a piaci hozamcsökkenés várhatóan ellensúlyozza.

A 2014.évi EDP szerint eredményszemléletű bruttó kamatkiadás várható összege 1106,9 Mrd Ft, a nettó kamatkiadásé 1077,5 Mrd Ft. A 2015. évi előirányzat szerinti bruttó

⁷A kamatkiadások alakulása a fennálló adósságállomány összetételétől, kamatozásától, kamatfizetési ütemezésétől is függ, a kamatkiadásokat a korábbi – akár több évvel korábban a portfolióba került – adósságelemek kamatfizetési jellemzői határozzák meg, az eltérés a tervezetthez képest eltérően alakuló kamatszintekből (pl. piaci kibocsátású állampapírok hozamának tervezetthez képest eltérő alakulása, a kockázati felárak mozgása) és az árfolyam-változásból adódik.

kamatkiadás 1049,7 Mrd Ft, a nettó pedig 1034,7 Mrd Ft. Az eredmény szemléletű nettó kamatkiadás a vonatkozó évi GDP 3,1%-át teszi ki.

3. Adósság és adósságszabály a 2015. évi költségvetésben

Az adósságmutató alakulása összhangban van-e a 2014. évi várható és a 2015. évi tervezett gazdasági és költségvetési folyamatokkal? Azonosíthatóak-e a kockázatok az államadósságszabály teljesülésével kapcsolatban?

A költségvetési törvényjavaslat tervezetéhez készített számítások alapján 2014. év végére a **kormányzati szektor Gst. szerinti adóssága** várhatóan eléri a 24 109,4 Mrd Ft-ot. Az adósság 2015. év végére tervezett értéke a költségvetési törvényjavaslat tervezete alapján 25 059,9 Mrd Ft, amely a 2014. év végére prognosztizáltat 3,9%-kal haladja meg.

Az Országgyűlésnek benyújtandó költségvetési törvényjavaslat tervezete összhangban van az Alaptörvényben foglalt államadósság-szabállyal, a központi alrendszer tervezett hiánya mellett az árfolyamhatás kiszűrésével számolt államadósság GDP-hez viszonyított aránya (államadósság-mutató) 2015-ben 75,4%-ban került megtervezésre, ami csökkenést jelent a 2014-re prognosztizált 76,3%-hoz képest. A költségvetési törvényjavaslat tervezetében bemutatott államadósság-mutatók számítása során mind a hiányt és az ebből származó adósságot, mind a GDP adatokat a 479/2009/EK rendelet 2014. szeptember 1-től hatályos előírásának megfelelően az ESA2010 elszámolási rendszer alapján határozták meg.

Az ESA2010 bevezetése több területen gyakorol hatást nem csak a Gst. szerinti adósságmutató számítására, hanem az uniónak megküldött EDP-jelentésekben szereplő maastrichti adósság és hiány alakulására is. Egyrésztől változtak az egyes szektorokba való besorolás szabályai (ennek következtében a kormányzati szektor egyéb szervezeteinek köre változik) és a swapok elszámolása. Változtak továbbá a magán-nyugdíjpénztári vagyon elszámolására vonatkozó előírások⁸ (a 2011-ben egyszeri bevételként elszámolt összeggel korrigálni kell az évi egyenleget, és azt csöpögtetve kell elszámolni egyenlegjavító tételként a következő években). A hiány és adósság mértékén túl az új elszámolási rendszer módosította a GDP elszámolási módját is (pl. K+F és katonai beszerzések felhalmozásként való elszámolása), amely növelte a folyóáras GDP értékét⁹.

2015-ben az államadósság-szabály a költségvetési törvényjavaslat tervezetében szereplő feltételeket tekintve (változatlan árfolyammal számolva) teljesülhet, azonban az feltételezi a befektetői érdeklődés erősödését, ezzel párhuzamosan a CDS (ország kockázati) felár további csökkenését, a 2007-2013. évek közötti uniós költségvetési ciklushoz kapcsolódó elszámolásokat követő források törvényjavaslat szerint megfizetését, az Beruházási Alap bevételeinek realizálását, illetve szigorú költségvetési gazdálkodást a kiadási oldalon annak érdekében, hogy a 2015. évre előirányzott GDP, valamint az államadósság összege teljesíthető legyen. A 2014-ben kialakult magasabb ország kockázati felár, a gyenge forintárfolyam, az eredeti költségvetési tervekben nem szereplő vállalati részesedésvásárlások – a jó

⁸ A magán-nyugdíjpénztári elszámolások változása az EDP-eljárás tekintetében nem jelent változást, mivel azt a Bizottság a szabályváltozás előtt is, mint egyszeri bevételt nem vette figyelembe, azonban a maastrichti egyenleget 2015-ben 6,3 Mrd Ft-tal javítja.

⁹ Az ESA2010 a Bizottság 220/2014/EU rendelete alapján meghatározott, 2014. szeptembertől bevezetett Nemzeti és Regionális Számlák Európai rendszere. A korábban hatályos ESA 95-höz képest az új számlarendszer lényeges változtatásokat eszközölt a GDP számítási módszertanában, amelynek következtében a GDP-k visszamenőleges átszámítására került sor. Az ESA2010 módszertan alapján az Eurostat becslése alapján a 2010. évi magyar GDP 1,6%-kal magasabb a korábban hatályos módszertanhoz képest.

makrogazdasági teljesítmény ellenére – az államadósság GDP-hez mért csökkenésére kockázatot jelenthetnek.

Érzékenységi elemzés végeztünk az államadósság-szabály teljesülésének értékeléséhez, amely során a költségvetési törvényjavaslatban meghatározott adatokból, mutatókból indultunk ki. A 2015. évi költségvetési törvényjavaslat tervezete 2014. év végére 76,3%-os, 2015 év végére 75,4%-os adósságmutatót rögzít. Ezek a számok összhangban vannak a tervezetben foglalt makrogazdasági pályával, és a pénzforgalmi hiány tervezett mértékével. A mutató kiszámítása során a kormányzat a nominális GDP 5,1%-os, az államadósság 3,9%-os növekedésével számol. A mutató 0,9 százalékpontos javulása egyúttal egy implicit tartalékot is jelent a makrogazdasági és a költségvetési kockázatok kezelésére, mivel az Alaptörvény az adósságmutató javulását írja elő, de konkrét mértéket nem határoz meg. Ezért érzékenységi elemzést végeztünk annak megállapítására, hogy az államadósság mutató 0,1% csökkenése esetén, a 0,8%-os implicit tartalék milyen mértékű makrogazdasági (a GDP növekedési ütemében kifejeződő), illetve költségvetési (az államadósság mértékében tükröződő) kockázat kezelésére képes.

Elemzésünk elvégzésékor a közgazdasági elemzésben használatos „minden más változatlan” feltételezést alkalmaztuk, azaz azt számszerűsítettük, hogy az államadósság-szabály sérelme nélkül mennyivel nőhet az államadósság, illetve mennyivel lehet kisebb a GDP a tervezetben szereplő értékeknél, ha minden más a tervezetben szereplő, kapcsolódó adatot változatatlannak tekintünk. Számításainkat a 9. számú táblázatban foglaltuk össze:

9. számú táblázat

Az államadósság-szabály teljesülésének határai

(Mrd Ft)

	2014	2015	2015		
	Várható	Tervezett	Maximális államadósság	(minimális GDP)	Minimális reál GDP növekedés (2,6%-os GDP deflátor mellett)
Nominális GDP	31 601,4	33 227,7	33 227,7	32 887,0	1,0%
Államadósság	24 109,4	25 059,9	25 319,5	25 059,9	25 059,9

Forrás: a törvényjavaslat tervezet adatai alapján ÁSZ számítás.

A táblázatból kiolvasható, hogy az államadósság-szabály akkor nem teljesülne, ha az államadósság további, közel 260,0 Mrd Ft-ot meghaladó mértékben nőne, vagy pedig a reál GDP növekedési üteme nem érné el az 1,0%-ot.

Hasonlóképpen alsó becslés adható a GDP-deflátor értékére is. Minden mást változatatlannak tekintve az államadósság-szabály teljesülése akkor kerülne veszélybe, ha a GDP-deflátor emelkedése nem érné el az 1,4%-ot.

Természetesen ezek a számok csak a felső- és alsóhatárok technikai becslésének tekinthetők, hiszen a valóságban az adósságmutató számlálója és nevezője között szerves, nem független a kapcsolat. Például az árak kisebb mértékű emelkedése a nominális GDP-t is mérsékli, és bevétel-kiesést okoz a fogyasztáshoz kapcsolt adóknál. Ebből adódóan a tényleges implicit

tartalék valószínűleg kisebb annál, mint amit – a leegyszerűsített feltételezésekre alapozott – számítások mutatnak.

A GDP arányos hiány 2,4%-os mértéke szintén tartalmaz egy implicit tartalékot a 3%-os korláthoz képest. Ez a hiány tekintetében kereken 200 milliárd forint. Itt is el kell mondanunk, hogy ez egy technikai jellegű becslés, aminél – a belső összefüggések miatt – a kockázatok kezelésére ténylegesen rendelkezésre álló összeg feltételezhetően kisebb.

Számításaink szerint az államadósság-szabály abban az esetben is teljesülhet, (az államadósság-mutatóra ható egyéb tényezők változatlansága mellett) ha költségvetési törvényjavaslatban meghatározott GDP összege a tervezettnél megfelelően alakul és az államadósság közel 260,0 Mrd Ft-tal magasabb lesz. Az implicit tartalék ellenére a kockázatok csökkentése érdekében véleményünk szerint az előzőekben ismertetett feltételek megvalósulásának felülvizsgálati eredménye alapján megfontolandó az Országvédelmi Alap tervezett összegének újragondolása.

A reál GDP növekedése az államadósság-szabály teljesülését kedvezően befolyásolja, ugyanakkor az alacsony infláció¹⁰ miatti nominális GDP alakulása mérsékelheti a javulást. Emellett a bruttó államadósság mértékét befolyásolja, hogy az állam likviditási célból, valamint az államadósság-kezelési kockázatok csökkentése érdekében milyen forrásbővítést hajt végre, illetve kényszerül végrehajtani, a biztonságosabb, illetve az olcsóbb finanszírozás, vagy az európai uniós elszámolások átmeneti forrásigényének kielégítése érdekében.

¹⁰ A folyóáras GDP mértékét közvetlenül nem a fogyasztói árak emelkedését tükröző infláció alakulása határozza meg, hanem a teljes termelésre számított árindex, az ún. GDP-deflátor.

Mellékletek jegyzéke

1. számú A főbb makrogazdasági mutatószámok alakulása a 2015. évi költségvetési tervezés időszakában
2. számú A hazai és a nemzetközi intézmények makrogazdasági mutatószámokra vonatkozó előrejelzései
3. számú 2014. évi várható adóbevételek

A főbb makrogazdasági mutatószámok alakulása

a 2015. évi költségvetési tervezés időszakában

(összehasonlítva a KP makro pályájával)

%

	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	KP prognózis (2014. április)		2014. júniusi prognózis		2014. októberi prognózis	
Gazdasági fejlődés						
GDP	2,3	2,5	3,0	2,8	3,2	2,5
GDP belföldi felhasználása	2,5	1,8	3,6	2,2	3,3	2,3
ebből: Háztartások fogyasztása	1,4	1,6	1,7	2,1	1,6	2,1
ebből: Fogyasztási kiadás	1,8	2,0	2,0	2,6	2,0	2,6
ebből: Természetbeni társadalmi juttatás	0,2	0,0	0,5	0,1	0,0	0,0
ebből: Közösségi fogyasztás	3,1	-1,5	3,2	-1,0	2,0	0,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	6,2	4,1	10,9	3,9	10,3	4,3
Külkereskedelmi forgalom (árúk és szolg.)						
Export	5,8	6,8	6,8	4,1	7,0	6,9
Import	6,2	6,5	7,7	6,9	7,6	7,1
GDP	30 506	32 119	30 803	32 454	31 601	33 228
Vásárolt fogyasztás	14 395	15 178	14 345	15 195	14 539	15 300
Életszínvonal mutatók						
Bruttó bér-és keresettömeg	4,8	4,7	8,6	4,7	7,5	4,8
Bruttó átlagkereset	3,6	3,8	3,5	3,7	3,2	3,9
Nettó átlagkereset	4,3	4,0	4,2	3,9	3,9	4,1
Egy keresőre jutó nettó reálbér	3,5	1,1	3,9	1,3	3,9	2,3
Egy főre jutó rendszeres reáljövedelem	3,4	1,2	5,7	1,5	n.a.	n.a.
Vásárolt fogyasztás növekedése folyó áron	3,2	5,4	2,8	5,9	n.a.	5,2
Foglalkoztatottak száma	1,2	0,9	4,4	1,0	4,5	1,0
Alkalmazottak száma	1,2	0,9	4,9	1,0	4,1	0,9
ebből: verseny- és non-profit szféra	1,2	1,2	3,2	1,4	2,6	1,3
ebből: közzsféra	1,0	0,0	9,1	0,0	8,0	0,0
Fogyasztói árszínvonal változása, évi átlag, %	0,8	2,9	0,3	2,5	0,0	1,8
HUF/EUR árfolyam, éves átlag			307,2	306,5	308,2	310,1
HUF/USD árfolyam, éves átlag			224,2	223,8	226,1	230,1
HUF/CHF árfolyam, éves átlag			251,6	251,5	252,8	255,2
Kamat várakozások (Reuters)			2,5	2,7	2,4	2,5

Forrás: NGM 2014. október

A hazai és a nemzetközi intézetek makrogazdasági mutatószámokra vonatkozó előrejelzései

Megnevezés	MNB		Századvég		GKI		EU		OECD		IMF	
	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év
	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év	2014. év	2015. év
GDP	3,3	2,4	3,3	2,4	3,0	2,0	2,3	2,1	1,6	2,8	2,3	2,3
Belföldi felhasználás	3,6	2,1			4,0	1,7						
Háztartások fogyasztása					2,0	1,2						
ebből: Háztartások fogy. kiadása	2,2	2,6	2,4	2,5								
Közösségi fogyasztás	0,8	0,1			0,0	0,5						
ebből: Közösségi fogy. kiadás												
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	12,5	2,6	13,3	4,9	10,0	0,0						
Export	6,5	5,9	5,6	6,2	7**	5,5**						
Import	7,1	6,0	7,2	7,0	8,5**	5,5**						
Infláció	0,1	2,5	0,2	2,4	0,3	2,5	1,0	2,8	2,8	0,3	2,3	2,3
Egy keresőre jutó realbér*	3,9	1,9			3,5							
Munkanélküliségi ráta	8,1	7,8	7,9	8,2	8,0	8,0			8,7	8,9	8,2	7,8
Bruttó átlagkereset	3,2	3,4	3,3	4,8	3,5	4,5						
Foglalkoztatottak száma	4,4	0,2										
ÁHT ESA hiány a GDP %-ában	-2,8	-2,6	-2,4	-2,7	-2,9	-2,5	-2,9	-2,8	-2,9	-2,9	-2,9****	-2,9****
Folyó fiz. m. egyenleg GDP %-ában***	3,1	3,1	3,1	2,8	6,6	6,5	3,0	2,7	3,6	3,9	2,5	2,0

Megjegyzések:

*/ MNB, GKI: lakossági realjövedelem

**/ Áruforgalom folyóáron, euróban.

***/GKI: fizetési és tökémerleg

****/2014. júniusi adat

Forrás: ÁSZ adatgyűjtés

**A 2014. évi költségvetés bázisoldali kockázatai
-Adóbevételek-**

Mrd Ft-ban

	2014. évi előir.	Jelzett kockázatok		2014. évi várható bevétel	
Gazdálkodó szervezetk befizetései	1 351,7	-67,1	-54,1	1 271,7	1 291,7
Ebből:					
Társasági adó	358,8	0,0	5,0	358,8	363,8
Pénzügyi szervezetek különadója	144,0	4,0	4,0	148,0	148,0
Egyszerűsített vállalkozói adó	67,0	25,0	30,0	92,0	97,0
Energiaellátók jövedelemadója	61,1	-26,5	-26,5	34,6	34,6
KATA	78,0	-37,0	-36,0	41,0	42,0
KIVA	45,4	-35,0	-33,0	10,4	12,4
Reklámadó	0,0	2,4	2,4	2,4	2,4
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	4 316,7	-150,0	-125,0	4 166,7	4 191,7
Ebből:					
Általános forgalmi adó	3 014,1	-120,0	-100,0	2 894,1	2 914,1
Jövedéki adó	931,9	-30,0	-25,0	901,9	906,9
Lakosság befizetései	1 700,1	45,0	57,0	1 745,1	1 757,1
Ebből:					
Személyi jövedelemadó	1 550,0	40,0	50,0	1 590,0	1 600,0
Illetékek	110,0	5,0	7,0	115,0	117,0
Egyéb központosított bevételek					
Megtett úttal arányos díj	133,9	-12,0	-10,0	121,9	123,9
Adóbevételi kockázat összesen		-184,1	-132,1		

Forrás: ÁSZ becslés, 2014. október